

BESZÁMOLÓ

a Bankszövetség 2013. II. negyedévi tevékenységéről

Budapest, 2013. szeptember

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
A BANKOK MŰKÖDÉSI KÖRNYEZETE, A SEKTOR HELYZETÉNEK ALAKULÁSA A II. NEGYEDÉV VÉGÉIG	3
NEMZETKÖZI SZABÁLYOZÁS.....	5
2. LAKOSSÁGI HITELEZÉS.....	5
A FOGYASZTÓI HITELSZERZŐDÉSEKKEL KAPCSOLATOS PERES ÜGYEKET VIZSGÁLÓ BANKSZÖVETSÉGI MUNKACSOPORT	5
EGYEZTETÉSEK A TARTÓSAN NEM FIZETŐ ÜGYFÉLKÖRÖRŐL	6
A BÍRÓSÁGI VÉGREHAJTÁSI ELJÁRÁSSAL KAPCSOLATOS JAVASLATOK	6
AZ ÁRFOLYAMGÁTAT NÉPSZERŰSÍTŐ KAMPÁNY	7
3. VÁLLALATI HITELEZÉS.....	7
NÖVEKEDÉSI HITELPROGRAM	7
4. ÖNKORMÁNYZATOK.....	8
5. PÉNZFORGALOM, ADÓZÁS.....	9
A PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓS ILLETÉKET ÉS KAMATJÖVEDELMEKET ÉRINTŐ ADÓSZABÁLY VÁLTOZÁSOK	9
SZABÁLYOZÁSI TERVEK A BANKKÖZI JUTALÉKKAL (IC) KAPCSOLATBAN	9
ADÓIGAZOLÁSOK KÉRDÉSE	10
EGYÉB ADÓZÁSI KÉRDÉSEK	10
FATCA.....	11
6. PÉNZÜGYI SZERVEZETEK ÁLLAMI FELÜGYELETE	11
PÉNZÜGYI BÉKÉLTETŐ TESTÜLET (PBT)	11
BUBOR REFORM	11
FELÜGYELETI ADATSZOLGÁLTATÁSOK VÁLTOZÁSAI	12
7. JOGSZABÁLYVÁLTOZÁSOK, HATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEK.....	12
AZ ÚJ POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV HATÁLYBA LÉPÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ TÖRVÉNYTERVEZETEK.....	12
FELKÉSZÜLÉS AZ ÚJ POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV ALKALMAZÁSÁRA – SEMINÁRIUMOK A BANKI JOGÁSZOK SZÁMÁRA.....	13
FIDUCIÁRIUS BIZTOSÍTÉKOK TILALMA – FELKÉSZÜLÉS AZ ÚJ PTK-RA	14
AZ MNB TÖRVÉNYHEZ KAPCSOLÓDÓ, VALAMINT EGYÉB CÉLÚ TÖRVÉNYMÓDOSÍTÁSOKRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYTERVEZET VÉLEMÉNYEZÉSE	14
A SZÖVETKEZETI HITELINTÉZETEK INTEGRÁCIÓJÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYRŐL TÁJÉKOZTATÓ AZ ELNÖKSÉG RÉSZÉRE	15
SZÁMVITELI SZABÁLYOZÁST ÉRINTŐ VÁLTOZÁSOK.....	15
ONLINE ÉRTÉKPAPÍRSZÁMLANYITÁS	16
ÁLLAM ÁLTALI ÖRÖKLÉS	16
MELLÉKLET - NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET - EURÓPAI BANKFÖDERÁCIÓ.....	17

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A bankok működési környezete, a szektor helyzetének alakulása a II. negyedév végéig

A bankok működésének makrogazdasági feltételei a II. negyedévben érdemben nem változtak. Az elemzők pozitívan értékelték, hogy a recesszió technikai értelemben megszűnt és a gazdaság a második negyedévben az előző negyedévhez képest szerény, 0,1%-os növekedést mutatott, az előző év azonos időszakához viszonyítva pedig 0,5%-os volt a növekedés.

További pozitív makrogazdasági adat az inflációs ráta alacsony, 1,8%-os szintje júliusban, (júniusban 1,9%). A második negyedév végén csökkent a munkanélküliség az előző évi 10,9%-kal szemben 10,3% a június végi adat. Ugyanakkor az ipari termelés és a belföldi fogyasztás stagnált, a beruházások viszont tovább csökkentek, az államháztartási hiány az előző negyedévhez viszonyítva szerény mértékben emelkedett.

A Magyar Nemzeti Bank folytatta a 2012 augusztusában megkezdett alapkamat csökkentési sorozatot, aminek eredményeképpen a jegybanki alapkamat júliusban 4%-ra csökkent. Az alacsony alapkamatnak érzékelhető hatása volt a banki betéti-és hitelkamatokra, mérsékelve azokat, de nem tudta érdemben befolyásolni a gazdasági növekedést.

A hitelintézetek aktivitása érdemben a második negyedévben sem változott. A nem pénzügyi vállalatok júniusban forintban nettó hiteltörlesztők, devizában nettó hitelfelvevők voltak, összességében teljes hitelállományuk csökkent. A háztartások hitelállománya ugyancsak csökkent júniusban úgy, hogy forintban nettó hitelfelvevők, devizában nettó hiteltörlesztők voltak.

A PSZÁF júliusi gyorsjelentése szerint „a hitelintézetek közvetlen külföldi finanszírozásának visszaesése májusban lényegesen kisebb mértékű volt (6,4%-os), mint az április havi (14,5%-os) csökkenés, de ez is jelentős forráskivonásként értékelendő, amit nem tudott ellensúlyozni a belföldi betétek 0,4%-os bővülése”.

Az első hat hónapban a vállalkozói és háztartási betétek állománya egyaránt szerényen, 1,0-1,5%-os mértékben emelkedett. A lakossági betétek esetében az állampapírok és befektetési jegyek magasabb hozamokkal versenyt támasztottak az alacsony és csökkenő kamatozású banki betéteknek, szűkítve a bankok belföldi forrásbővítő lehetőségét.

A hitelintézetek hitelportfoliójában a második negyedévben az összes késedelmes hitelek aránya 25,5%-ról 24,5%-ra csökkent. Ugyanakkor a 90 napon túli késedelmes hitelek aránya a vállalati hitelek esetében 17,2%-ra, a lakossági jelzáloghiteleknél pedig 18%-ra nőtt.

A második negyedévben kedvezőtlenül alakult a hitelintézetek nyeresége. Az első negyedévben még 79,4 milliárd forint volt a bankok adózott eredménye, ami a második negyedévben már 43,5 milliárd forintos veszteség volt, így a bankszektor adózott eredménye 35,9 milliárd forintra zsugorodott. Ebben szerepet játszott az egyéb banki terhek mellett céltartalék képzési és értékvesztési kötelezettség emelkedése, továbbá a pótlólag kivetett tranzakciós illeték befizetési kötelezettség.

A bankszektor tőkemegfelelési mutatója az első félév végén megközelítette a 17%-ot.

A banki hitelezés a vizsgált időszakban sem mutatta a fellendülés jeleit. Az MNB adatai szerint a vállalati hitelállomány június végén hétéves mélypontot ért el, a lakosság pedig a második negyedévben is nettó hiteltörlesztő volt; ez az utóbbi helyzet egy több mint három éve tartó tendencia folytatódását jelzi.

A lakossági hitelezés terén továbbra is a devizaalapú jelzálog fedezetű hitellel rendelkező adósok problémája volt a középpontban. A fizetési nehézséggel küzdő adósok az előző év áprilisa óta csatlakozhatnak a megújított árfolyamgát fizetéskönnyítő rendszerhez. Az igénybevétel lehetősége az elmúlt időszakban meghosszabbításra került. Június végéig mintegy 150 ezer szerződést kötöttek a bankok, így a jogosultak több mint 37%-a csatlakozott az árfolyamgát programhoz, ami az állomány 51%-át jelentette. A tagbankokkal az MNB-vel és az NGM-mel együttműködve a Bankszövetség kiterjedt kommunikációs kampánnyal tudatosította ezt a törlesztést könnyítő lehetőséget, aminek hatására folyamatosan nőtt az árfolyamgáthoz csatlakozó ügyfelek száma.

Jelentős változást okozott az a kormányzati javaslat és parlamenti döntés, amelynek következtében módosultak a pénzügyi tranzakciós illeték mértékei (ezeket a jelentés későbbi fejezete részletesen ismerteti), továbbá a pénzügyi tranzakciós illetékből a tervezettnél kisebb adóbevételek miatt a bankokra kirótt, visszamenőleges befizetési kötelezettség (75 mrd Ft).

A lakossági üzletágat, de az egész ágazatot súlyosan érintő kérdés volt a lakossági devizahitelekkel kapcsolatos érvénytelenségi perekkel kapcsolatos bankszövetségi álláspont és érvanyag kialakítása.

A II. negyedév banki működési feltételeit még nem érintette, de nagyon rövid időn belül érezhető volt annak a döntésnek a hatása, amely szerint az eddigi 16%-os kamatadó mellett plusz 6% egészségügyi hozzájárulást vezettek be.

A Magyar Nemzeti Bank elindította a Növekedési Hitel Programot, aminek alapvető célja, hogy a kedvezményes jegybanki finanszírozás kedvezményes kamatokkal tegye lehetővé, hogy a bankok elsősorban kis-és középvállalatoknak nyújtsanak a tevékenységüket segítő hiteleket. A KKV hitelezés növelésén túl a program célja volt a hitelintézeti szektor külső devizakitettségeinek csökkentése is.

Az induláskor a program keretösszege 500 milliárd forint volt, amit később 750 milliárd forintra emeltek. Ennek a jegybanki hitelnek a forrásköltsége 0%, a bankok a hitelt 2,5%-os felárral nyújthatják a vállalatoknak, ami a hitelgarancia mértékét is magába foglalja. A keretösszeg igénybevételének feltételeit az érintett bankokkal egyeztetve alakították ki. Az igénybevétel, illetve a kihelyezés meghosszabbított határideje szeptember vége, ezért a Növekedési Hitelprogram hatásait még nem lehet felmérni. A bankok és a vállalatok a lehetőséget pozitívan értékelték, a beérkező igények jelentősen meghaladták a keretösszeget. Az eddigi tapasztalatok szerint elsősorban jó vállalati adósok fennálló hiteleit váltják ki a kedvezményes hitellel.

Az egész hitelintézeti szektor számára váratlan esemény volt a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról szóló törvényjavaslat, amelyet az Országgyűlés kivételesen sürgős eljárás során elfogadott és a kihirdetését követő napon 2013. július 13-án lépett hatályba. A törvényjavaslat közvetlen állami irányítás alá vonja a szövetkezeti hitelintézeteket, létrehozva a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezetét. A szövetkezeti hitelintézetek

intézményvédelmi alapjai megszűnnek, ezek jogutódja az integrációs szervezet lesz, amely megkapja az intézményvédelmi alapok vagyonát.

Nemzetközi szabályozás

A globális és az európai szabályozásban folytatódott a válság nyomán kialakult szabályozási témakörök részleteinek a kidolgozása. A globális szabályozásért felelős Pénzügyi Stabilitási Tanács illetve a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS) figyelme elsődlegesen a már elfogadott szabályok - így a Bazel III tőkekövetelmény- és likviditásszabályozás, a válságrendezési keretek, illetve az OTC derivatívákra vonatkozó szabályozás - bevezetésének a nyomon követésére (monitoring) irányult. A Bazel III egyezményhez kapcsolódóan a BCBS javaslatot tett az áttételi ráta számítására.

Az Európai Unióban az eredetileg várthoz képest jelentős késéssel elfogadták a tőkekövetelmény- likviditásszabályozásra vonatkozó rendeletet és direktívát (CRR/CRD4), amelyet júniusban ki is hirdettek az unió Hivatalos Lapjában. Jelentős előrehaladást értek el a bank helyreállítási és szanálási direktívát illetően; a Parlament és a Tanács egyaránt kialakította álláspontját. Azt remélik, hogy a háromoldalú tárgyalások (a Tanács, a Parlament és a Bizottság között), már az ősszel eredményre vezetnek. Ugyancsak az őszre tervezik az egységes felügyeleti rendszerre vonatkozó szabályozás elfogadását, ami a bankunió megvalósításának az első lépését jelenti. A következő lépésként a Bizottság július elején nyilvánosságra hozta az egységes szanálási rendszerre vonatkozó javaslatát. Az európai bankok szerkezeti átalakítására vonatkozó tervek, a szektor ellenvetései ellenére sem kerültek le a napirendről, a Parlament és a Bizottság aktívan dolgozik a kockázatos tevékenységek leválasztását célzó javaslatokon. (A szabályozási fejlemények részletes bemuattását lásd a mellékletben.)

2. LAKOSSÁGI HITELEZÉS

A fogyasztói hitelszerződésekkel kapcsolatos peres ügyeket vizsgáló bankszövetségi munkacsoport

A munkacsoport célja az volt, hogy megalapozott és egységesen képviselhető álláspontot alakítsunk ki a perekben és a lakossági érdekvédő szervezetek által felvetett kérdésekben, melyet nem csupán a pervitel, hanem a kommunikáció és a vezetői lobbitevékenység során is hasznosítani lehet.

A keresetekben szereplő - és az adósok képviselőjében fellépő szervezetek által felvetett leggyakoribb - kérdésekre elkészítettük azt a részletes szakértői összeállítást, amely nem csak az adott kérdésekre vonatkozó szakmai választ, hanem az egyes precedensértékű bírósági ítéletekre történő hivatkozást, azok érvanyagként használható részleteit is tartalmazza. A szakértői háttéranyag alapján elkészítettük a legfontosabb kérdésekre a rövid összefoglaló érvanyagunkat, amely a széles nyilvánosságnak szánt banki üzeneteket fogalmazza meg. A

háttéranyagok felhasználásával több vezetői nyilatkozat, illetőleg szakmai publikáció is született.

Az Elnökség 2013. július 1-i ülésén hozott döntésének megfelelően informálisan – az adatvédelmi szabályokra is figyelemmel – összegyűjtöttük a lakossági devizahitelekkel kapcsolatosan a tagintézményeknél folyamatban levő fogyasztási hitelszerződésekkel kapcsolatos perek adatait. A bankok közlése szerint mintegy 1800 lakossági devizahittel kapcsolatos per volt folyamatban. A jogerős ítélettel zárult perek száma a folyamatban lévők 3%-át sem érte el, s köztük nem volt olyan, amelyet az alperes bank vesztett volna el.

Július 4-én a Kúria fontos döntést hozott, amikor egy deviza alapú hitelszerződéssel kapcsolatban megállapította, hogy az árfolyamrés (az eladási és a vételi árfolyam különbözete) az ügyfél számára költség, s csak az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó szabályok betartásával lett volna változtatható. Ennek hiányában az árfolyamsáv mértékének a megváltoztatása nem érvényesíthető, s a folyósításkori árfolyamsáv mértéket kell alkalmazni a banknak.

A Kúria döntését követően az Elnökség kezdeményezte, hogy a tagbankok a lakossági devizahitelekkel kapcsolatosan alkalmazott eladás és vételi árfolyamok különbözetét állítsák vissza a szerződés megkötése időpontjában meghatározott feltételekre.

Egyeztetések a tartósan nem fizető ügyfélkörrel

A Kormányzat jelezte, hogy várja a Bankszövetség javaslatát a 90 napon túl nem fizető ügyfélkör helyzetének rendezésére, ezért a bankok vezető szakértőiből munkacsoport alakult. A munkacsoport által kidolgozott javaslat szükségesnek tartotta az érintett ügyfélkör megfelelő szegmentálását és ezek szerinti eltérő kezelését:

- a fizetővé már nem tehető ügyfeleknél a banki portfólióból való minél gyorsabb és egyszerűbb kivezetés tűnt célravezetőnek. Ennek érdekében részben a Nemzeti Eszközkezelőnek (NET) való megkönnyített ügyátadásra, ill. a végrehajtási jogszabályok egyszerűsítésére születtek javaslatok. Az ügylet kétoldalú lezárását felgyorsíthatja továbbá, ha a bank állami hozzájárulást igényelhetne az ügyfelének adott tőkeelengedésből származó vesztesége mérséklésére.
- a fizetőképessé tehető ügyfélkörnél érdemi tőke-elengedéssel, így törlesztő-részlet csökkenéssel érhető el a cél. A bank és az állam által ily módon biztosított kedvezmény azonban feltételes lenne, az ügyfélnek egy átmeneti időre (3-6 hónap) előzetesen újból fizetőképességét- és készségét kell bizonyítania.
- meg kell erősíteni a fizetés-könnyítő programokban (átstrukturált hitelek) résztvevő ügyfelek fizetési hajlandóságát is, hiszen ha csak a nem fizetőket támogatjuk, akkor ez a kör is leállhat a korlátozott összegek fizetésével.

Az érintett bankok vezetőivel kibővített Elnökség megtárgyalta és jóváhagyta a munkacsoport javaslatát. A kormányzat képviselőivel az eddigi tárgyalások nem vezettek eredményre.

A bírósági végrehajtási eljárással kapcsolatos javaslatok

A Bankszövetség a banki szakértők bevonásával összegyűjtötte a bírósági végrehajtás problémáit, ezen belül kezdeményezte a végrehajtási költségek csökkentését. (A javaslatok a tartósan nem fizető ügyfélkör kezelésére kidolgozott csomag részét képezték) Szükségesnek tartjuk a bírósági végrehajtási törvény átfogó módosításának napirendre tűzését, de több olyan javaslatot is tettünk a végrehajtói működéssel kapcsolatban az eljárás hatékonyságának növelése érdekében, amelyek a törvény átfogó módosítása nélkül is megvalósíthatók. Így javasoltuk a végrehajtói díjszabási rendelet módosítását az indokolatlan költségek lefaragása érdekében, valamint azt, hogy a díjrendelet pontosan határozza meg, hogy a végrehajtást kérőnek a végrehajtási eljárás kezdetén pontosan milyen költségeket kell fizetnie. Azt is indítványoztuk, hogy a végrehajtási eljárás elején megfizetendő készkiadások összege törvény által limitált és reális legyen.

Az árfolyamgátat népszerűsítő kampány

A kormányzati és banki szakértői várakozások ellenére, a jelentős törlesztési könnyítést biztosító árfolyamgát konstrukció a program indulásakor nem eredményezett tömeges részvételt. Miután a belépési határidő-hosszabbítások nem hozták a várt eredményt, az NGM, az MNB és a Bankszövetség egy - a konstrukciót népszerűsítő - intenzív média-kampánytól remélte az érdekelt ügyfélkör nagyobb részvételét. Az egy hónapig tartó – jelentős költségű - kampány finanszírozásában mindhárom fél részt vett, a technikai megszervezés és lebonyolítás a Bankszövetségre hárult. A kampány lezárultával, 2013. június végig az érintett állomány 38%-ára (167 ezer devizahiteles) kötöttek árfolyamgát szerződést. A kampány lezárultával a kormányzat azt a döntést hozta, hogy az ügyfeleknek véghatáridő nélkül lehetőségük van az árfolyamgát kínálta fizetés könnyítés igénybe vételére.

3. VÁLLALATI HITELEZÉS

Növekedési Hitelprogram

Az MNB Monetáris Tanácsa április 4-én döntött a gazdaságélénkítést elősegítő, a KKV hitelezés felfutását, valamint a hitelintézeti szektor rövid külső devizakitettségeinek csökkentését célzó Növekedési Hitelprogramról (NHP). A Program első pillére eredetileg 250 milliárd forint refinanszírozási keretösszeget biztosított a KKV-knak nyújtandó új beruházási, forgóeszköz, valamint EU-s finanszírozás önrészeinek céljára, illetve ilyen célból korábban felvett forinthiteleinek kiváltásához. A második pillér a KKV-k fennálló hasonló célú devizahiteleinek forinthittel történő kiváltásához volt igényelhető ugyanekkora keretösszeggel. Mindkét pillérbe tartozó termékek esetében a fontosabb feltételek:

- az egyes finanszírozó hitelintézetek a 2012 év végi KKV hitelállományuk 5-100%-ig terjedő refinanszírozásra pályázhattak,
- a finanszírozó hitelintézetek a jegybanki forrást – az igénybeveendő garanciák díját is tartalmazóan - maximálisan 2,5% kamatfelárral adhatják tovább a KKV ügyfeleknek,

- nem nyújthatják KKV-k 90 napon túli lejáratú, illetve átstrukturált hiteleinek kiváltásához
- a hitel mögötti biztosítékokra a Nemzeti Banknak óvadéki jogot kellett biztosítani.

Az ország rövid távú külső adósságának csökkentését célozza, hogy a második pillérben igénybevett devizahitel kiváltás esetén a hitelintézeteknek kötelezően csökkenteniük kell a rövid lejáratú külső devizaforrásaikat. A harmadik pillérben - hasonló céllal - a Nemzeti Bank FX SWAP és CIRS tenderek keretében rövid távú Euro finanszírozást biztosít a hitelintézetek számára.

A program eredetileg június – augusztusi időszakra állt nyitva a hitelintézetek számára.

A jelentős érdeklődés miatt május 29-én 425 és 325 milliárd forintra emelte az első és a második pillér keretösszegeit.

Augusztus elején módosították a Programot: a hitelek folyósítási határideje szeptember végére változott, valamint lehetővé tették, hogy a második pillérben az egyes hitelintézetek számára allokált és augusztus elején még rendelkezésre álló le nem kötött keretösszegeket átcsoportosítsák az első pillérbe.

Az MNB a Program elindításának bejelentését követően a részletekről konzultációt tartott a nagyobb hitelintézetek vezetői számára.

A részletek közzétételét követően a tagbankok szakértői jelentős számú jogi, szerződéses, számviteli és jelentésszolgálati technikai problémát vetettek fel, melyek megvitatására a június 6-i bankszövetségi egyeztető fórumon került sor. A legfontosabb kérdések a kiváltás szerződéses formájához (új vagy módosított szerződés), a hitelkövetelések óvadékba adásához, a hitelszerződések célhoz kötöttségének vizsgálatához, a program hatályából kizárt átstrukturált hitelek értelmezési köréhez, a KKV státusz igazolásához kapcsolódóan merültek fel.

4. ÖNKORMÁNYZATOK

A Magyar Bankszövetség és a Nemzetgazdasági Minisztérium között lefolytatott egyeztetés eredményeképp, 2013. június 28-án sikeresen lezárult az önkormányzati adósságkonszolidáció második szakasza, amely az 5 ezer fő feletti településeket, összesen 277 önkormányzatot érintett, 610 mrd Ft összegben. A hitelek állam általi átvállalásáról szóló megállapodások aláírása 222 önkormányzat esetében 21 pénzügyi intézmény és az Államadósság Kezelő Központ részvételével történt, míg 55 település esetében a mintegy 500 darab, 250 m forint alatti tartozásállományú ügylet konszolidációja törlesztési célú támogatás kifizetésével valósult meg.

Korábban, 2012. december 28-ig, a konszolidáció első szakaszában az ötezer fő alatti településeknél az állam összesen 1710 település 3848 darab szerződésből eredő, 74 milliárd forint összegű adósságát vállalta át. Így az önkormányzatok adósságkonszolidációja közel 684 mrd forintot tett ki.

Az ötezer fő feletti településeknél a konszolidáció következtében még mintegy 400 mrd forintnyi adósság maradt. A további eladósodást a beépített fékek hivatottak megakadályozni,

mely szerint egy éven belül csak folyószámlahitelt lehet felvenni, azt az év végéig törleszteni is kell, beruházási hitel pedig csak kormányzati engedély birtokában igényelhető. Kivételt képez ez alól az uniós forrásból származó, maximum 25 millió forint összegű hitel.

Azoknak a településeknek (mintegy 1200 ilyen van), amelyek nem adósodtak el, így a konszolidációból is kimaradtak, a kormányzat kompenzációt ígért.

5. PÉNZFORGALOM, ADÓZÁS

A pénzügyi tranzakciós illetéket és kamatjövedelmeket érintő adószabály változások

Az év első félévében időarányosan nem teljesültek a pénzügyi tranzakciós illetékből tervezett kormányzati adóbevételek. Az elmaradás részben visszavezethető arra, hogy az ügyfelek ez évben racionalizálták a pénzmozgással kapcsolatos műveleteiket: bezártak bankszámlákat a korábban több banknál is számlát vezető ügyfelek, illetve több nagyvállalati ügyfél határon kívülre vitte a nagyobb pénzmozgással járó treasury tevékenységet, elsősorban a devizában denominált ügyleteket.

A kormányzat a bevétel elmaradása miatt és az államháztartási hiány alacsony szinten tartása érdekében betervezte, és a parlament elfogadta az illeték mértékének felemelését. Így 2013. augusztus 1-től az általános illetékmérték 0,2%-ról 0,3%-ra nőtt a 6000 HUF plafon megtartása mellett, a készpénzfelvétel és pénzváltás illetékmértéke ugyanakkor megduplázódott (0,3%-ról 0,6%-ra) és itt megszűnt a 6000 HUF-os felső határ. Mindemellett a pénzforgalmi szolgáltatók számára előírták egy egyszeri 208%-os plusz illetékfizetést a 2013. január április közti időszakban teljesített tranzakciós illetékbecsülések után.

További szigorító lépés, hogy az augusztus 1-je után keletkező kamatjövedelmeket a 16%-os kamatadó mellett általánosan 6% egészségügyi hozzájárulás (EHO) is terheli. Nem érinti az egészségügyi hozzájárulás fizetés a forintban denominált állampapír befektetéseket és a legalább 80%-ban ezekben fektető befektetési alapok jegyeit, valamint gyakorlatilag a határnap előtt nyitott tartós befektetési szerződésbe helyezett és lejáratig tartott megtakarításokat és a nyugdíj-előtakarékossági számla hozamait.

A Bankszövetség Elnöksége tiltakozott a nemzetgazdasági miniszternél a pontatlan tervezésből eredően közvetlenül a hitelintézeti szektorra terhelt újabb adóteher növelés kapcsán. A kamatjövedelmeket érintően előírt egészségügyi hozzájárulás egységes alkalmazása érdekében szakértői szinten egyeztetések zajlottak és több alkalommal kértünk hivatalos állásfoglalást a kapcsolódó banktechnikai kérdésekben. A jogszabály elfogadása és hatályba lépése között megszabott 30 napos felkészülési idő rendkívül feszített tempót diktált az informatikai háttér átalakításánál.

Szabályozási tervek a bankközi jutalékkal (IC) kapcsolatban

Az ún. bankközi jutalék (interchange díj) szabályozása, csökkentése továbbra is aktuális téma maradt mind magyarországi, mind európai uniós vonatkozásban.

A Bankszövetség több körben és több szakmai fórumon is felhívta a figyelmet arra, hogy a bankközi jutalék jelenlegi tervek szerinti – ismételt és erőltetett - csökkentése számos veszéllyel jár, és jelentős kockázatokat hordoz magában.

A Bankszövetség sikeresen elérte a magyar szabályozás kérdésének elhalasztását, bevarását az EU-s irányok megismeréséig, valamint javasoltuk, hogy legyenek újabb egyeztetések az államigazgatási szakértők és a piaci szereplők között a témában, hogy ne történhessen meg, hogy egy beavatkozás negatívan befolyásolja kártyapiac egészséges fejlődési folyamatát.

A Bankszövetség és a magyar kereskedelmi bankok ugyanakkor egyetértenek azzal, hogy a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök további elterjesztése fontos feladat, közös nemzetgazdasági érdek – melyet azonban csak jól előkészített lépésekkel, szakmailag megfontolt és megalapozott eszközökkel szabad és célszerű ösztönözni. Ezért szakmai támogatással veszünk részt az MNB által kezdeményezett POS telepítési projekt előkészítésében is, kiemelten szem előtt tartva annak versenysemleges kezelését is.

Mindezzel párhuzamosan kihangsúlyoztuk, hogy a tranzakciós illeték bevezetése és annak megemelése a szürkegazdaság felé tolja a pénzforgalmat. A fehérités érdekében javaslatot tettünk a szabályozók felé, hogy a tranzakciós illeték a bankkártyás és elektronikus tranzakciók esetén kerüljön drasztikus csökkentésre vagy eltörlésre.

Adóigazolások kérdése

Banki szakértők több fórumon jelezték, hogy a hitelintézetek által a hitelezési eljárásban felhasznált adóigazolások tartalmával, illetve a hitelességük ellenőrzésével kapcsolatosan problémába ütköztek.

Ezzel kapcsolatosan június második felében egyeztetés folyt a NAV, a Bankszövetség és az egyeztetést kezdeményező tagbankunk szakértői között.

A megbeszélés során sorra vettük azokat a már rendelkezésre álló megoldásokat, amelyek biztosítják, hogy tartalmilag megfelelő igazolások álljanak a hitelintézet részére, illetve, hogy azok hitelességét milyen módon ellenőrizhetik a finanszírozók. Emellett megállapodás született arról, hogy a NAV egységesíti az egyes területi szerveik által kiadandó igazolások tartalmát. Ezt a kérésünket július elején írásban is megküldtük a NAV-nak.

A NAV július folyamán az egyeztetetteknek megfelelően módosította az informatikai rendszerét. Az egyeztetés részleteiről és a fejleményekről az érintett banki szakértői kört folyamatosan tájékoztattuk.

Egyéb adózási kérdések

Az adószakmai egyeztetések keretében a szakértői csoport többek mellett megtárgyalta a tartós befektetési szerződések (TBSZ) idén először esedékes 3. év végi rész kivétellel kapcsolatos személyi jövedelem adószabály kérdéseit, a nyugdíj-előtakarékosságot szabályozó törvénynek és a személyi jövedelemadó törvénynek a kodifikációs hiányosságait és szövegszerű javaslatot küldtünk a jogszabályok módosítására. Továbbá, szakértői szinten egyeztetettük a befektetési alapkezelő társaságnak nyújtott tanácsadás és portfóliókezelés áfa kérdésben hozott Európai Bírósági ítéleteket is a korábbi állásfoglalások tükrében.

A régóta Bankszövetség által szorgalmazott elengedett követelésekről törvényi szinten megoldás született: adó járulék és illetékmentességet kaptak a pénzügyi intézmények által magánszemélyek számára folyósított jelzáloghitelekhez kapcsolódóan – az egyenlő elbánás elvét betartva - elengedett követelések.

FATCA

Még nem került sor kormányközi megállapodás megkötésére az Egyesült Államokkal, de időközben a FATCA bevezetésére vonatkozó határidőket is eltolták fél évvel. A US Treasury közleménye szerint:

- a forrásadó-levonás fél évvel eltolódik, az csak 2014. július 1-jével indul meg;
- a 2013. évre vonatkozóan nem kell küldeni információt, az első információküldés változatlanul 2015-ben esedékes, de csak a 2014. évről fog szólni;
- az intézményi regisztráció 2013. augusztus 19. és december 31. között „próbaüzemmódban” megy, 2014. január 1-jétől lehet majd véglegezni a regisztrációkat. 2014. április 25-ig kell megtörténnie az intézményi regisztrációnak ahhoz, hogy az IRS első, együttműködő intézményi listáján egy intézmény szerepeljen. Az olyan államokban működő intézményeknek azonban, amelyek kormányközi megállapodást kötöttek, nem kell 2014. április 25-ig regisztrálniuk.

A magyar kormány határozatot hozott a kormányközi megállapodás megkötésére, a kapcsolatos egyeztetések folyamatban vannak.

6. PÉNZÜGYI SZERVEZETEK ÁLLAMI FELÜGYELETE

Pénzügyi Békéltető Testület (PBT)

A PBT működésének első teljes évéről készített beszámolót konzultáció keretében vitattuk meg a PBT elnökével. Egyetértettünk abban, hogy bankjaink tapasztalatai alapján az újonnan felállított testülettel kapcsolatos kezdeti aggodalmaink csak részben voltak indokoltak: a PBT elfogulatlanul, szakszerűen, következetesen és főleg gyorsan – az átlagos elintézési idő 51 nap – hozza meg döntését. A tavaly lezárult 3149 ügyből 2120 fogyasztói kérelmet valamilyen okból eleve elutasított, 24 esetben hozott kötelező határozatot, 847 alkalommal pedig egyezséget hozott létre a felek között. Elhangzott az is, hogy sok ügyvéd eltanácsolja ügyfelét ettől az olcsó és gyors vitarendezési fórumtól, mivel ők inkább az évekig elhúzódó, számukra nagyobb bevételt jelentő pereskedésben érdekeltek.

BUBOR reform

A PSZÁF, a BUBOR jegyzésekkel kapcsolatos ajánlástervezetével kapcsolatos észrevételünknek megfelelően – áprilisban két ízben tartott négyoldalú egyeztetést az MNB, a Bankszövetség és a Magyar Forex Társaság bevonásával, mely egyrészt a PSZÁF ajánlás tartalmi kérdéseivel, másrészt a BUBOR jegyzésekkel kapcsolatos önszabályozási kérdésekkel foglalkozott. Az egyeztetéseken kiemelt hangsúlyt kapott témák a BUBOR

jegyzések szponzorának (jelenleg az MFT Szakmai Bizottsága) a szervezeti ki- illetve átalakítása, továbbá a BUBOR, mint termék továbbfejlesztési irányai. A PSZÁF április 29-én kiadta az ajánlását (mellékelve csak magyarul). Ez alapvetően a jelenlegi szponzor (MFT) témáért felelős bizottságának szervezeti megerősítését támogatja, illetve szerepel benne az üzletkötési kötelezettség jövőbeni bevezetésének a támogatása. A MFT készíti elő a fentiekkel, valamint a BUBOR jegyzéssel kapcsolatos egyéb szakmai részletszabályokkal kapcsolatos tervezetet.

Felügyeleti adatszolgáltatások változásai

Az európai szintű CRR/CRD IV. szabályok 2014-től való hatálybalépése a prudenciális szabályozást és az ennek igazolását szolgáló hitelintézeti adatszolgáltatási kötelezettségeket jelentősen átalakítják. Következésképpen az új COREP táblacsomag szerint a jövő évben első alkalommal már 2014. március 31-re vonatkozóan jelenteniük kell a hazai bankoknak és mintegy 13 bankcsoportnál kötelezővé válik a korábban Magyarországon nem alkalmazott FINREP adatszolgáltatási kötelezettség is (ez utóbbinál az első jelentési kötelezettség 2014. szeptember 30-ra vonatkozik). Nehezíti a helyzetet, hogy az európai szintre emelt folyamat nincs még teljesen lezárva, az EBA július végén nyújtotta be az EC-nek jóváhagyásra az adatszolgáltatások technikai sztenderdjeit (ITS). Az új jelentéseket a tőzsdén jelenlévő hitelintézeteknek kötelező lesz IFRS alapon elkészíteni, míg a rendszerkockázati szempontból fontos bankok tekintetében az illetékes felügyelet döntésére vár, hogy az adatszolgáltatási kötelezettség IFRS vagy HAS alapon történik majd. Fokozza a problémát hogy az illetékes hatósághoz rendelt döntések csak az október 1-re datált PSZÁF és MNB összevonás után várhatók és az átálláshoz nem marad kellő felkészülési idő.

A Bankszövetség adatszolgáltatási munkacsoportja a feladatok tisztázására a nyár folyamán szakértői egyeztetést kezdett. .

7. JOGSZABÁLYVÁLTOZÁSOK, HATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEK

Az új Polgári Törvénykönyv hatályba lépéséhez kapcsolódó törvénytervezetek

Az új Polgári Törvénykönyv hatályba lépése a jogélet kiemelkedő fontosságú kérdése, fontos ezért, hogy a hatályba lépés a körülményekhez képest zökkenőmentes legyen. Kértük, hogy a Bankszövetséget az igazságügyi tárca minden esetben közvetlenül is vonja be az egyeztetésekbe, ne csak a Minisztérium honlapjáról értesüljünk a jogszabálytervezetekről.

Felhívtuk a figyelmet arra, hogy változások és a kapcsolódó jogszabály-módosítások sokasága miatt fontos, hogy a kodifikációs munka jó ütemben haladjon és a jogszabályok még a hatályba lépést megelőzően néhány hónappal korábban megjelenjenek. A jogalkalmazók esetében a felkészülési idő nemcsak a jogász kollégák elméleti felkészülését jelenti, hanem több ezer fogyasztói pénzügyi szerződéstípus szerződési feltételeinek újraalkotását, a belső szabályzatok kidolgozását, az informatikai fejlesztések tervezését és végrehajtását, a munkatársak, közreműködők ezreinek oktatását, segédletek kialakítását, a pénzügyi

intézmények ügyvitelének átalakítását. A hatályba lépés első napján ezekkel a feladatokkal már készen kell lenni, ugyanakkor a kapcsolódó jogszabályok megléte nélkül a felkészülés egyes fázisai nem hozhatók előre. Pl. a hitelbiztosítéki nyilvántartásnak már működni kell a hatályba lépéskor, ahhoz, hogy a hitelélet zökkenőmentes legyen.

Az új Ptk. hatályba lépésével egyidejűleg valamennyi olyan jogszabálynak is módosulnia kell, amelyeket a változások érintenek. Tekintettel arra, hogy a kiegészítő jogszabályok változása is rengeteg érdemi munkát generál, mindenképpen szükségesnek tartjuk, hogy a jogalkotó mielőbb rendelkezzen a pénzügyi ágazati törvények módosulásáról.

Nagyon fontos, hogy legyen az egyeztetésnek egy olyan fázisa is, amikor a pénzügyi ágazati, továbbá az adó-, illeték-, számviteli törvények módosításával együtt lehessen látni a Ptké.-t és a kapcsolódó jogszabályok tervezetét. Jó példa erre a zálogjogosulti bizományos régóta várt és üdvözölt új jogintézménye, amelynek elterjedése azonban nemcsak a Ptk. -beli szabályozáson múlik, hanem a kapcsolódó adó-, számviteli,- illetékjogi szabályozáson is, de meg kell teremteni a megfelelő kapcsolódási pontokat a pénzügyi ágazati törvényben is. Ezek nélkül a zálogjogosulti bizományos jogintézménye működésképtelen marad. Az eddig elkészült jogszabálytervezetek ennek az igénynek csak kevésbé felelnek meg, és jobbra az új Ptk. szövegszerű változásaiból fakadó módosítási kérdésekre koncentrálnak, a mélyebb problémák megoldásának igénye nélkül.

A Ptk. tervezetében nem olvasható rendelkezés, az előterjesztés sem tesz említést arról, hogy az ún. közjegyzői zálogjogi nyilvántartás az új Ptk. hatálybalépését követően miként működik tovább. Feltételezhető pl., hogy 2014. március 15. napját követően nem kerülhet sor új vagyont terhelő jelzálogjog bejegyzésére, miközben a kódex hatályba lépésekor regisztrált adatok kezelése, módosítása változatlanul kamarai, illetve közjegyzői feladat marad. Fontos, és a gazdasági forgalom számára megnyugtató lenne, ha ezekről a kérdésekről a jogalkotó rendelkezne. Felhívtuk a figyelmet arra, hogy a Ptk. XXV. Fejezetében szabályozott hitelbiztosítéki nyilvántartás szabályozásának hiánya megghiúsíthatja az új kódex hatálybalépését. Feltétlenül szükséges, hogy az erre vonatkozó, törvényi szintű szabályozás tervezete mielőbb megismerhetővé váljon.

Az új Ptk.-hoz kapcsolódóan az alábbi jogszabálytervezeteket véleményyeztük:

- Ptk. Fehér Könyv,
- a Ptk.-hoz kapcsolódó törvénymódosítások,
- az egyes jogi személyek átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról szóló törvény tervezetét,
- egyes pénzügyi és gazdasági tárgyú törvényeknek a Ptk.-val összefüggő módosításait.

Felkészülés az új Polgári Törvénykönyv alkalmazására – szemináriumok a banki jogászok számára

Az új Polgári Törvénykönyv 2014. március 15-i hatályba lépése rendkívüli feladatot jelent a hazai jogásztársadalom, s így a banki jogászok számára. Az új szabályozásnak megfelelően teljes körűen át kell értékelní és átalakítani a banki szerződéses kapcsolatokat. A felkészülést nehezíti, hogy a Polgári Törvénykönyvet életbe léptető külön törvény és a kapcsolódó jogszabályok még nem készültek el.

A kialakult helyzetben indokolt volt, hogy a Bankszövetség is feladatot vállaljon a felkészülési munkák megkönnyítésében. Májusban a kötelmi jog általános részéből, júniusban a pénz- és hitelügyletek szabályozásából, és a hitelezési biztosítéki rendszerről volt rendkívül színvonalas, egész délutánt igénybe vevő előadás és konzultáció a Bankszövetség szervezésében. A szemináriumot Dr. Gárdos István és Dr. Gárdos Péter tartották, mindketten részt vettek az új törvény előkészítésében, szakértői munkáiban.

A szemináriumra összesen 187 fő jelentkezett, nagy részük mindhárom előadáson részt vett, alkalmanként 70-80 fő. A visszajelzések nagyon jók, a kollégák megköszönték a lehetőséget. A helyszínt az UniCredit Bank biztosította, kitűnő szervezéssel.

Fiduciárius biztosítékok tilalma – felkészülés az új Ptk-ra

A jövő márciusban hatályba lépő új Ptk. fontos változásokat hoz a biztosítéki rendszerben. Ezek lényege, hogy az új kódex gyakorlatilag minden szerződési biztosítékot a zálogjog intézményével ír le, arra „modellez”, számos eddig alkalmazott hitelbiztosítékot tilalmaz. Úgy ítéljük meg, hogy összességében az új szabályrendszer is alkalmas lesz a hitelezői érdekek megfelelő védelmére, az új szemléletű rendelkezések hatályba lépése azonban alapos felkészülést igényel. Ezt nehezíti, hogy az új Ptk. hatályba lépéséhez szükséges törvénymódosítások még nem készültek el, a már megismert tervezetek pedig sok kérdést szabályozatlanul hagynak.

Az MNB törvényhez kapcsolódó, valamint egyéb célú törvénymódosításokról szóló törvénytervezet véleményezése

Az országgyűlés még nem fogadta el az MNB-ről szóló új törvényt, amelyet a PSZÁF-nak az MNB-be történő integrálása tesz szükségessé, ez várhatóan az őszi ülészenon fog megtörténni. A törvény a kapcsolódó jogszabályok módosítását nem tartalmazza, ezért az NGM elkészítette mindazoknak a jogszabályoknak a módosítását, amelyek az integráció miatt szükségesek. A tervezethez –az NGM felkérésére – elküldött véleményünkben szóvá tettük az MNB kibővült rendeletalkotási jogkörével kapcsolatos, a jogszabályok hierarchiájából fakadó ellentmondásokat, javasoltuk a felügyeleti működéshez kapcsolódó nyilvánosságra hozatali szabályok hatályos szabályok szerinti megtartását, a hatályos PSZÁF rendeletek egy átmeneti ideig történő hatályban tartását. Emellett számos egyéb javaslatot tettünk, pl. az illetéktörvény, az adózás rendjéről szóló törvény, KHR törvény módosítására. Az adózás rendjéről szóló törvény módosítását annak érdekében kezdeményeztük, hogy a hitelintézetek az ügyfél meghatalmazása alapján közvetlenül is jogosultak legyenek az adóhatóságtól elektronikus úton lekérdezeni az ügyfélre vonatkozó adóigazolásokot. Ez a banki hitelbírálat színvonalát jelentősen javítaná.

Ugyancsak javasoltuk annak törvényi előírását, hogy érvénytelenség megállapítására irányuló kereset esetén az ellenérdekű fél viszontkereset benyújtása nélkül ellenkérelmében kérheti az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását. Ez a rendelkezés azt célozza, hogy az érvénytelenség megállapítása esetén az érvénytelenség jogkövetkezményeiről, vagy az érvénytelenség kiküszöböléséről is dönthessen a bíróság — hasonlóan az árfolyamrési kúriai ítélethez.

A fentiekén kívül az alábbi tárgyú jogszabálytervezeteket véleményyeztük:

- kisajátítási kormányrendelet,
- PSZÁF rendeletervezet az igazgatási szolgáltatási díjról,
- a bírósági végrehajtásról szóló törvény módosítása

A szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról szóló törvényről tájékoztató az Elnökség részére

A tájékoztató bemutatta a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról szóló, az országgyűlés által jóváhagyott 2013. évi CXXXV. törvény fontosabb tartalmi, formai és jogalkotási eljárási problémáit.

A törvényjavaslatot 2013. június 25-én kivételes sürgős tárgyalást kérve nyújtotta be a Kormány. A két nappal később elfogadott törvény a kihirdetését követő napon, 2013. július 13-án hatályba lépett. A törvényjavaslat közvetlen állami irányítás alá vonja a szövetkezeti hitelintézeteket. Létrehozza a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezetét, amelynek tagja a Takarékbank, a szövetkezeti hitelintézetek és az MFB. A szövetkezeti hitelintézetek intézményvédelmi alapjai megszűnnek és ezek jogutódja az Integrációs Szervezet lesz, amely megkapja az intézményvédelmi alapok vagyont. Az MFB az alapításhoz 1 milliárd Ft-tal járul hozzá, majd sajátos rendelkezések szerint 150 napon belül újabb hozzájárulást teljesít. Az Integrációs Szervezet - MFB-n kívüli - tagjainak éves tagdíjat kell fizetni, ennek mértéke a tag kockázattal súlyozott kitétségének 0,1%-a.

A Magyar Bankszövetség Elnöksége meghallgatta az OTSZ és a TÉSZ képviselőinek tájékoztatását a törvénnyel kapcsolatban, mely szerint a törvény sérti az Alaptörvény egyes rendelkezéseit, az előkészítéséből az érintetteket teljes mértékben kihagyták, a kapcsolódó kormányzati kommunikációban az intézményvédelmi alapok által védett hitelszövetkezeti szektorról a valósánál lényegesen negatívabb képet mutattak be. Ismertették azokat az intézkedéseket, melyeket a törvényjavaslat kormánybiztos által számukra történő bejelentése óta tettek. Az Elnökség a tájékoztatást támogatóan tudomásul vette.

Számviteli szabályozást érintő változások

A nemzetközi számviteli beszámolási szabványok (IFRS) hazai alkalmazásának lehetőségéről a Nemzetgazdasági Minisztérium szakértői júniusban megbeszélést indítottak.

A bankszektor régóta visszatérő felvetése mellett az elmúlt időszakban a pénzügyi szektort felügyelő szervek és számos, elsősorban tőzsdei, illetve külföldi üzleti, tulajdonosi kapcsolatokkal rendelkező hazai vállalkozás is jelezte a minisztériumnál az IFRS-ek szélesebb körű hazai alkalmazására vonatkozó igényét.

Magyarországon az IFRS-ek alkalmazását a számviteli szabályozás eddig csak az összevont (konszolidált) éves beszámoló szintjén engedélyezte, illetve - egy adott körben - tette kötelezővé. A Minisztérium a következő időszakban megvizsgálja az IFRS-ek bevezetésének lehetőségét az egyedi beszámolók vonatkozásában is és ennek során jelentős mértékben szeretnének támaszkodni mind a számviteli beszámolót készítő, mind a beszámolóban szereplő információkat felhasználók tapasztalataira, segítségére.

A megbeszélésen elhangzottak alapján egyértelmű, hogy a hazai számviteli szabályozásnak (HAS) az IFRS felé történő elmozdulásához meg kell oldani többek között:

- a kapcsolódó képzéseket, mert hiány van IFRS szakemberekben;
- semleges legyen az adóhatása az IFRS-HAS közti választásnak;
- összhangot kell teremteni további jogterületet érintő kérdésekben is (pl társasági jog);
- meg kell határozni azt a kört, akiknek kötelező az egyedi IFRS választása, illetve akiknek opcionális.

A szakmai munka szeptemberben kezdődik.

Online értékpapírszámlanyitás

A pénzügyi törvény 2013 júliusában hatályba lépő módosítása lehetővé teszi, hogy az ügyfél személyes megjelenés nélkül nyisson értékpapírszámlát és vásároljon értékpapírt. Ehhez elég a személyazonosító okmányát beszkenelve elküldenie a befektetési szolgáltatónak (banknak), továbbá megjelölnie a fizetési számláját. A befektetési szolgáltató ezt követően – elektronikus úton - megkérdezi a fizetési számlát vezető intézményt, hogy a megadott adatokkal azonosított-e ügyfelet, és ha igen, akkor az értékpapírszámla megnyitása az ügyfél személyes megjelenése nélkül is megtörténhet. Az új rendelkezés alkalmazására történő felkészülés keretében tisztáztuk, hogy a fizetési számlát vezető intézmény (bank) a megkeresésre a banktitok sérelme nélkül jogosult - és egyúttal köteles is – válaszolni.

Állam általi öröklés

Azokban az esetekben, amikor nincs örökös, vagy ha van is, visszautasítja az örökséget, az állam a szükségképpen örökös, amelyet ilyenkor a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (MNV) képvisel. Bankbetét vagy értékpapír öröklése esetén is az MNV jár el a bankoknál, ahol – akár egy adott bankon belül is – különböző eljárásrendet tapasztalnak. Ezért kereste meg az MNV a Bankszövetséget azzal, hogy, kérjük meg tagintézményeinket, hogy az ilyen ügyeket központosítva – lehetőleg egy erre kijelölt budapesti fiókban – bankként egységes eljárásrendben intézzék. Az MNV szélesebb körű együttműködést is javasolt (tapasztalatcsere, kiadványok cseréje, egymás rendezvényein történő részvétel stb.) – erről az Elnökség fog majd dönteni.

NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET - EURÓPAI BANKFÖDERÁCIÓ

I. Globális szabályozás

A *Pénzügyi Stabilitási Tanács* (FSB¹) áprilisban *jelentést adott* a G20 pénzügy-minisztereknek és jegybankelnököknek *a pénzügyi reformok előrehaladásáról*. A jelentés kitér a bankok és a bankrendszer biztonságát megerősítő Bázeli III tőkekövetelmény és likviditás szabályozás implementálására; a válságrendezési rezsimek - „too big to fail” (túl nagy, hogy veszni hagyják) probléma kezelését célzó - reformjára, valamint az OTC derivatívákkal kapcsolatos intézkedések bevezetésére. A szabályozási reform kapcsán az FSB kiemeli, hogy miközben alapvető cél a kölcsönös függőségből származó rendszerkockázatok csökkentése, az integrált globális pénzügyi rendszer fenntartása is hasonlóan fontos.

Az egyes joghatóságok a *Bázeli III bevezetésében* jelentős előrehaladást tanúsítottak. Az FSB 24 tagjából 11 2013. március végéig elfogadta a nemzetközi egyezményben lefektetett szabályokat, míg a maradék 13 joghatóság is publikálta a szabályozási javaslatokat. A bankok tőkeellátottsága a Bázeli III bevezetési ütemezésben foglaltaknál gyorsabban nőtt. Egy év alatt 2012 júniusáig a bankok CET1² tőkemegfelelési mutatója 7.1%-ról 8.5%-ra nőtt. Azon bankok tőkehiánya, amelyek még nem rendelkeznek a 2019-es teljes hatályba lépéskor szükséges tőkével a 2011 végén számított 450 milliárd euróról 200 milliárd euróra (mintegy 45%-ra) esett. Az EU bankoknak többet kell tenniük a szükséges tőke megszerzése érdekében, mint más kontinens belső versenytársaiknak. Az azonos versenyfeltételek biztosítása érdekében vizsgálják, hogy az IRB módszer esetében hogyan lehet csökkenteni a kockázattal súlyozott eszközök számításában (a kockázati súlyokban) tapasztalható meglehetősen nagy eltéréseket. A Bázeli III kereteket érintően az év végéig az áttételi rátára vonatkozó munka befejezése, míg 2014 során a nettó stabil finanszírozási mutatóra, a kereskedési könyvre az értékpapírosításra és a nagykockázatokra vonatkozó szabályozás véglegesítése várható.

A *bankválság rendezési keretek bevezetése* – bár számos joghatóságban fontos intézkedések történtek – még a kezdeti szakaszban tart, és az előrelépés érdekében sok a további tennivaló. Így a szanálási hatóságok számos országban nem rendelkeznek a hatékony válságkezeléshez elengedhetetlen eszközökkel, így a kötelezettségek leírásához, vagy tőkévé alakításához (bail-in) szükséges felhatalmazással, vagy a pénzügyi szerződések felfüggesztéséhez szükséges hatáskörrel. Ugyancsak hiányzik a felhatalmazás az anya-, vagy leánycégek feletti ellenőrzés

¹ Financial Stability Board

² Common Equity Tier 1

átvételéhez, vagy a rendszerkockázatot hordozó nem bank pénzügyi intézmények - mint a központi szerződő felek, vagy más pénzügyi infrastruktúrák – válságkezeléséhez. A hatóságokat a válságrendezésben való nemzetközi együttműködésre és információ cserére is fel kell jogosítani, valamint biztosítani kell a szanalási tervek kötelező előírásának a lehetőségét.

Az **OTC derivatívák szabályozását** illetően az FSB jelentése megállapítja, hogy 2012 végéig egyetlen joghatóság sem adaptálta teljes körűen a G20-ak megállapodásában lefektetett szabályrendszert, de a piacok jelentős előrelépést tettek az átfogó jelentési kötelezettségek, a szabályozott tőzsdéken történő központi kereskedés és központi elszámolás irányába. Az FSB jelentése a fentiekén túl kitér az árnyékbanksági tevékenység szabályozására, a pénzügyi benchmarkok meghatározásának a javítására, a hitelminősítő ügynökségektől való függés lazítására, valamint a hosszú távú beruházás-finanszírozásra. Az FSB júniusi ülése a rendszerkockázatot hordozó globális biztosítókkal, számviteli és auditálási kérdésekkel, valamint a javadalmazási gyakorlatokkal is foglalkozott.

A **Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság** (BCBS³) második negyedévben megjelent dokumentumai közül a Bazel III szabályozási reform bevezetésének a monitoringján túl az áttételi ráta szabályozására vonatkozó javaslatot, valamint a bankszektor szerkezeti átalakítását célzó szabályozói törekvéseket vizsgáló tanulmányt kell kiemelni.

Az **áttételi rátára** vonatkozó előírást a Bazel III reform vezette be a szabályozói eszközök közé. Arra tervezték, hogy korlátként szolgáljon a kockázat alapú tőkeszükséglet mérések mellé, s mintegy megvédjen a modellezési kockázattól és a mérési hibáktól. A Bizottság egy olyan áttételi ráta kialakítására törekedett, amely a megbízhatóságon túl nemzetközileg konzisztens, tekintet nélkül a nemzeti számviteli szabványok különbözőségére. Az intézményeknek 2015-től kell nyilvánosságra hozniuk a közös alapra helyezett áttételi rátát. A konzultációs dokumentum az áttételi ráta számítási módszertanán túl a nyilvánosságra hozatali követelményeket is tartalmazza. A ráta definícióján és kalibrációján a végső finomításokat 2017-ben végzik majd el, s 2018-tól kerül át az 1. pillérbe. A BSBC a konzultációs dokumentumhoz 2013. szeptember 20-ig várja az észrevételeket

A kereskedelmi és a befektetési banki tevékenységek szétválasztására irányuló javaslatok ésszerűségét és jellemzőit vizsgáló BIS tanulmány azt elemzi, hogy a szerkezeti átalakításra vonatkozó kezdeményezések milyen hatással lehetnek (i) a pénzügyi stabilitásra és a rendszerkockázatra, (ii) a bankok üzleti modelljére, illetve (iii) a globális bankok nemzetközi tevékenységére. Következtetései szerint a strukturális szabályozás több tekintetben csökkentheti a rendszerkockázatot. Egyrészt a védett tevékenységet végző intézményeket megóvjaa a más területeken felmerülő veszteségektől. Másrészt megakadályozza, hogy a védett tevékenységekkel (melyek hozzáférnek a központi banki hitelekhez és a betétbiztosításhoz) csökkentsék az egyéb kockázatvállalás költségeit, illetve erkölcsi

³ Basel Committee on Banking Supervision

kockázatot teremtsenek. Harmadrészt pedig a banki szervezetek méretének és komplexitásának a csökkentésével megkönnyíti a szervezetek irányíthatóságát, átláthatóbbá teszi azt a kívülálló érdekeltek számára és könnyebbé teszi a válságkezelést. Ugyanakkor a strukturális szabályozásnak kockázatai is vannak. A leválasztott tevékenységek kikerülhetnek a szabályozott körből. A szabályozás nem ösztönzi a globális banki tevékenységet, s abba az irányba hat, hogy a betéteseket védő rendszereket nemzeti keretek között tartsák. Korlátozza a bankcsoportok tőke és likviditás allokációját, s végeredményben hozzájárulhat a banki piacok nemzeti határvonalak szerinti széttöredezéséhez.

A *strukturális reformok potenciális hatását az IMF szakértői* is vizsgálták⁴. Megállapították, hogy a szerkezeti reformot alkalmazó országok globális pénzügyi központok és rendszerszempontról fontos gazdaságok, így az ott lezajló változások a pénzügyi stabilitás megerősítése révén pozitív hatással lehetnek a globális gazdaságra. Ennek megítéléséhez átfogó – a területen kívüli hatásokat is figyelembe vevő – költség-haszon elemzésre, hatástanulmányra van szükség. A szerzők szerint a célzott, az intézményekre szabott közelítés hatékonyabb lehetne, de a szükséges felügyeleti erőforrások hiányában a mindenkire egyformán alkalmazott szerkezeti intézkedések globális előnyei is felülmúlhatják a költségeket.

II. Európai Unió szabályozás

II.1 Az európai bankszektor szerkezeti átalakítása

A szerkezeti átalakítás – ahogyan azt a korábbi jelentéseinkben bemutattuk – az Európai Unióban is napirenden van. A Liikanen vezette magas szintű szakértői csoport jelentését és javaslatait követően az *ECON*⁵ az év elején *saját kezdeményezésű jelentés tervezet*⁶ publikált, amelyre adott *EBF*⁷ válasz az alábbiak szerint összegezhető:

- Az EBF kétségbe vonta a jelentés következtetését, amely szerint a bankrendszer alapvető szerkezeti reformja kulcsfontosságú és kiegészíti a többi szabályozási javaslatot. A terítéken lévő javaslatok ugyanazon problémák megoldását célozzák, mint amiket a jelentés is kezelni kíván, miközben az reformlépések együttes hatása még nem érzékelhető.
- A jelentés javaslatot tesz a válság során bekövetkezett bankcsődök költségeinek a meghatározására. Az EBF szerint azt is meg kellene becsülni, hogy a javasolt

⁴ José Vinals, Ceyla Pazarbasioglu, Jay Surti, Aditya Narain, Michael Erbenova and Julian Chow: Creating a Safer Financial System: Will the Volcker, Vickers, and Liikanen Structural Measures Help? IMF Staff Discussion Note 2013, May

⁵ Az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottsága

⁶ A jelentés ismertetését lásd a 2013. első negyedéves jelentésünkben

⁷ European Banking Federation: Európai Bankföderáció

strukturális reform EU szintű bevezetése, illetve a napirenden lévő szabályozási csomag összességében milyen költségeket okoz a reálgazdaságnak.

- Való igaz, hogy a gazdasági növekedést a gazdaságnak nyújtott hitelekkel kellene ösztönözni. A kereskedési tevékenység kötelező leválasztása ezzel szemben negatív hatással jár a vállalatfinanszírozásra.
- Az ECON javaslata legfontosabb elemeiben túlmegy a Liikanen vezette magas szintű szakértői csoport javaslatán, hiszen a hagyományos banki és a kereskedési tevékenység teljes szétválasztását javasolja, nagyságküszöb nélkül. Ugyanakkor pozitív, hogy az árjegyzést ügyfélhez kapcsolódó tevékenységnek tekintik, és nem akarják leválasztani.
- A kereskedési tevékenység javasolt módon való leválasztása messzemenő következményekkel járna. Nem veszi figyelembe, hogy a válság során a bankok üzleti modellje nem játszott szerepet a csődök kialakulásában. A Liikanen jelentés legalább megpróbálta megőrizni az univerzális bankmodell előnyeit, azzal, hogy megengedné, hogy a leválasztott tevékenységek ugyanazon bankholdingon belül működjenek. A jelentés által körülhatárolni kívánt tevékenységek - hitelezés, betétgyűjtés, fizetési műveletek - túlságosan szűkek, s eltekintenek attól, hogy az ügyfelekhez kapcsolódó banki szolgáltatások létfontosságúak a reálgazdaság számára.

A Liikanen jelentés nyomán **az Európai Bizottság is feltétlenül szükségesnek látja a bankrendszer szerkezeti reformját**, s a nyári szünetet követően meg is teszi erre vonatkozó javaslatát. Még nem tisztázott, hogy a szabályozás rendelet vagy direktíva formában történik. A lépés szükségességét indokolva a Bizottság képviselői elsődlegesen a tagországok már megtörtént/tervezett - szerkezetet érintő - szabályozási lépéseire, az egységes piac megvédésére hivatkoztak.

A bizottsági javaslat kiinduló pontjával a Liikanen jelentés kötelező leválasztásra vonatkozó javaslata szolgál, de alapszcenárióként azt tekintik, hogy nincs kötelező szerkezeti átalakítás. A Bizottság alapos hatásvizsgálatot végez, gondosan mérlegeli a javaslat következményeit, a leválasztási küszöbérték indokolt nagyságát, illetve a leválasztandó tevékenységek pontos körét. Megpróbálják megtalálni azt a törekeny egyensúlyt, amely megfelelően biztosítja a kitűzött célok (a too big to fail probléma kezelése, a csoporton/bankon belüli támogatások megszüntetése) elérését, de nem káros a gazdasági szereplők számára létfontosságú banki szolgáltatásokra. Így például megpróbálják meghúzni a helyes határvonalat az árjegyzési és fedezeti tevékenység (market making and hedging) és a sima kereskedés között. A Bizottság tanulmányozza a szerkezeti reform és a többi szabályozási elem kölcsönhatását, az európai bankok versenyképességére és a gazdaság finanszírozására gyakorolt hatását, a szabályozói arbitrázs és az árnyékbanki tevékenység kiterjedésének a kockázatát, valamint azt, hogy a javaslat mennyiben segíti a jövőbeni bankválságok elkerülését, s hogyan hat a betétvédelemre és az adófizetőkre. Azt is vizsgálja, hogy milyen kockázata van az EU szintű szabályozás elmaradásának.

A Bizottság májusban kiadott egy 11 kérdést tartalmazó konzultációs dokumentumot, amely kitér a reform mozgatórugóira, a lehetséges opciókra, a minimális határérték meghatározására,

a felügyeleti diszkrécióra, a leválasztandó tevékenységekre és a leválasztás élességére (csoporton belüli vagy teljes). A dokumentumhoz kapcsolódó függelék - két stilizált szcenáriót feltételezve - a szerkezeti reform rendszerkockázatot hordozó nagy európai bankcsoportokra gyakorolt hatásának a felmérését célozta.

AZ EBF támogatja a Bizottság szerkezeti reformmal kapcsolatos megközelítését, s osztja a különböző nemzeti kezdeményezésekkel kapcsolatos fenntartásokat. A kockázatos kereskedési tevékenységek elkülönítéséhez egy olyan közelítést javasol, amely a tevékenység tényleges kockázatán, nem pedig számviteli kategóriákon alapul. Az EBF a célzott közelítést részesítené előnyben, amikor az egyes bankok felügyeleti hatóságai döntenének a kockázatos tevékenységek kezeléséről és a leválasztás csak a végső eszköz volna. Az EBF attól tart, hogy a strukturális reformra vonatkozó EU javaslat olyan további követelményt jelent, amely még inkább nehezíti a határon átnyúló bankcsoportok működését.

Az ECON június végi végső jelentése - amely a tevékenységek leválasztását illetően elvi alapú megközelítést alkalmaz - banki szempontból kedvezőbb, mint a tervezet volt és az EBF véleményét több ponton is figyelembe vette. Eszerint a szerkezeti reform csak kiegészítésül szolgál az egyéb szabályozási lépésekhez. A tervezethez képest bővült a megengedett alapbanki tevékenységek köre, a betétgyűjtés, a hitelnyújtás és a pénzforgalmi szolgáltatások kiegészülnek más ügyfelekhez kapcsolódó tevékenységekkel, s ezekről kell leválasztani a nem alapvető, kockázatos tevékenységeket. A jelentés végső változata a bank helyreállítási és szanálási direktívát is sokkal inkább figyelembe veszi. Ugyanakkor az ECON jelentés továbbra is támogatja a kötelező leválasztás EU szintű szabályozását, a „too big to fail” probléma kezelésének, illetve az egységes európai piac szétöregedése megakadályozásának a jelszavával.

II.2 CRR/CRD4 elfogadás

Az április 16-án elfogadott szöveg jogi és nyelvi felülvizsgálatát (a fordítások ellenőrzését) követően a Parlament és az ECOFIN júniusban ismételten elfogadta a tőkekövetelmény- és likviditás-szabályozást. Ezt követően június 27-én a CRR/CRD4 szövege megjelent az Unió hivatalos lapjában, az Official Journal-ban.

Az Európai Bankföderáció az elfogadás bejelentését követően sajtóközleményt adott ki, amelyben - miközben üdvözölte az új szabályozás nyújtotta biztonságot - csalódottságát fejezte ki, hogy nem sikerült nagyobb előre lépést tenni az egységes európai szabálykönyv tekintetében. A rendelet - makro-prudenciális szempontok alapján - meglepően nagy rugalmasságot biztosít a tag-államoknak a különböző tőkepufferek (többlettartalékok) előírására. Ez nem fogja egyszerűsíteni az EKB feladatát, amelynek a vonatkozó nemzeti szabályok figyelembe vételével kell ellátnia az egységes európai felügyeletet. Az európai bankok ugyanakkor elégedettek az eredetileg javasoltnál működőképesebb, az eszközök szélesebb körének figyelembe vételét megengedő likviditásszabályozással, valamint a KKV

hitelezésre vonatkozó tőkekövetelménnyel. Bár a javadalmazási előírások hosszú távú ösztönzést kívánnak biztosítani, a más iparágaktól való eltérés, illetve a nemzetközi sztenderdeken való túllépés merőben sajnálatos. Mindemellett az új szabályrendszer elfogadása jelentős lépés a pénzügyi stabilitás irányába, melyet az európai bankok tőkeszintjük javításával már korábban megtettek. Az EBF a globális versenysemlegesség szellemében szorgalmazni fogja a G20-aknál, hogy a nemzetközileg egyeztetett szabályok késlekedés nélkül más joghatóságokban is elfogadásra kerüljenek.

A CRR/CRD4 bevezetését és minél szélesebb körben való megértését az Európai Bizottság a július 16.-i keltezésű „Gyakori kérdések és válaszok” dokumentum közreadásával is támogatja.

II.3 A bank helyreállítási és szanálási direktíva (BRRD⁸)

II.3.1 ECON álláspont a BRRD-ről

Az ECON májusban elfogadott álláspontja szerint a helyreállítási és szanálási terveket (RRPs⁹) csoportszinten kell elkészíteni, kivéve, ha a leányvállalat rendszerszempontról fontos. Az RRP-eket intézmény specifikus forgatókönyvek alapján kell tesztelni, az EBA nem készít útmutatót a használandó scenáriókról. A felügyelet jogosítványt kapnak arra, hogy megköveteljék a bank jogi vagy működési struktúrájának a megváltoztatását, illetve kötelezettségek kibocsátását vagy átstrukturálását. Ugyanakkor a bankoknak megfelelő jogosítványuk lesz a fellebbezésre és a felülvizsgálatra, beleértve a stratégia és a struktúra megváltoztatását előíró döntések jogi felülvizsgálatát.

A Parlament jól meghatározott (hard) küszöbhez köti a korai beavatkozást: a minimum saját tőke követelmény +1,5%-os szinthez. A speciális menedzser kinevezésére a szanálási fázisban kerülhet sor.

A bankoknak az összes kötelezettség százalékos mértékében kifejezve elégséges mértékű saját tőkével és elismerhető, a veszteségrendezésbe bevonható (bail-inable) forrással kell rendelkezniük. Az EBA-nak szabályozói technikai sztenderdben kell meghatároznia a saját tőke és a bail-in-be bevonható kötelezettségek minimális szintjét (MREL¹⁰). A hitelintézet fizetéképtelensége esetén a betétesek követelése preferenciális elbírálásban részesülnek (magasabb rangúak) a többi nem biztosított hitelezőhöz képest. (A biztosított betétek továbbra is védettséget élveznek.) A bail-in az eredetileg tervezett 2018. január 1 helyett 2016. július 1-től léphet életbe.

A válságrendezés finanszírozási forrásait érintően a szanálási alap feltöltési szintjét megemelnék: 10 év alatt a betétek 1,5%-át kell elérni. Az esetleges bankadók felhasználhatók a szanálási alapok helyettesítésére. A szanálási alapok önkéntes alapon hitelezhetik egymást és a betétvédelmi alapok nem vesznek részt a válságrendezésben.

⁸ Bank Recovery and Resolution Directive

⁹ Recovery and Resolution Plans

¹⁰ Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities

II.3.2 EBF levelek

Az Európai Bankföderáció levelet írt az illetékes parlamenti jelentéstevőnek, amelyben felhívta a figyelmet a válságkezelési direktívával kapcsolatos legfontosabb szempontjaira. A levél az EU szinten egységes (single) közelítés és bail-in eszközök mellett érvel. A nemzeti válságrendezési hatóságok nem kaphatnak jogot olyan diszkrécióra, amellyel bizonyos kötelezettségeket kizárhatnának az elismerhető bail-in instrumentumok sorából. A harmonizált bail-in eszközök számos EBF tag véleménye szerint szükségtelenné teszik az előzetesen finanszírozott válságrendezési alapok létrehozását. Ha mégis emellett döntenének, akkor lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy maximálisan kiaknázhassák a betétbiztosítási alapokkal megteremthető szinergiákat. Szükséges a válságrendezési alapok felhasználhatóságának az egyértelmű és világos korlátozása. A lehetséges hatásokat gondosan fel kell mérni, nemcsak a bankokat, hanem az európai reálgazdaságot érintően is. Az alapok feltöltéséhez minimum 15 évre van szükség, és az alapokba való befizetésekkel szemben a kötelezettség vállalásokat kell előtérbe helyezni. Az EBF nagy hangsúlyt helyez a válságrendezési kollégiumok hatékony működésére és az EBA mediációs súlyának a növelésére - miközben a kötelező mediációt érintően megérti a költségvetési következményekkel kapcsolatos felvetéseket.

Az EBF a június 21-i ECOFIN ülés előtt ismét levélben hívta fel a figyelmet a BRRD-t érintő, az elfogadás érdekében végrehajtott változtatások problémáira. Újfént kiállt a bail-in instrumentumok egységes európai alkalmazása mellett ellenezve, hogy a nemzeti hatóságok rugalmas döntési jogosultságot kapjanak bizonyos kötelezettségek válságrendezésbe való bevonását illetően. Az e téren biztosított rugalmasság megzavarná a határokon átnyúló válságrendezés átláthatóságát. A befektetők nem látnák előre a bail-in hatásait, ezért a legrosszabb scenárió bekövetkezésével számolnak, ami tovább növeli a bankok - pénzügyi szabályozási reformcsomag miatt amúgy is megemelkedett - finanszírozási költségeit. A válságrendezésbe bevonható kötelezettségek minimális szintjét (MREL) illetően az EBF amellet érvelt, hogy azt intézményenként, a válságrendezés tervezése során, a kockázatokhoz igazodva kell meghatározni. Azt támogatja, hogy 2016-ig az EBA tekintse át, hogy szükséges-e az MREL üzleti modelleket is figyelembe vevő harmonizált meghatározása.

II.3.3 A Tanácsban kialakult kompromisszum

A tagországok közötti egyeztetés sikeres lezárásaként kompromisszumra jutottak a bail-in körébe bevonható banki kötelezettségekről. Ennek értelmében a természetes személyek és a kis- és középvállalatok betétei valamint az Európai Fejlesztési Banktól származó források preferenciális elbánásban részesülnek a normál nem biztosított hitelezőkhöz és a nagyvállalati betétesekhez képest, s a biztosított betétek ezen belül is elsőbbséget élveznek. Bizonyos típusú kötelezettségeket állandó jelleggel ki kell zárni a bail-in körből. A betéteken túl idetartoznak a biztosított kötelezettségek, beleértve a fedezett kötvényeket; az

alkalmazottakkal szembeni kötelezettségek (fix fizetések, nyugdíjak); az olyan kereskedelmi típusú követelések, amelyek alapjául szolgáló áruk és szolgáltatások feltétlenül szükségesek az intézmény napi működéséhez; a fizetési rendszerekben való részvételhez kapcsolódó kötelezettségek, ha azok hátralévő lejáratát 7 napnál rövidebb; valamint a 7 napnál rövidebb eredeti lejáratú bankközi kötelezettségek. A megfelelő rugalmasság jegyében a nemzeti hatóságok diszkrecionális jogot kapnak, hogy részben, vagy egészben kizárják a bail-in-be bevonható kötelezettségek köréből azokat a kötelezettségeket, amelyek

- ésszerű időtartamon belül nem bevonhatók,
- szükségesek a kritikus funkciók folyamatos ellátásához,
- segítik a fertőzési hatás elkerülését,
- segítik az olyan értékvesztés elkerülését, amely a többi hitelezőnek veszteséget okozna.

A megegyezés szerint a nemzeti szanálási alapokat 10 év alatt kell feltölteni az összes biztosított betét 0,8%-os szintjére. A tagállamok maguk dönthetnének, hogy a szanálási alapjukat külön kezelik-e a betétbiztosítási alaptól, de az együttes feltöltési célszint mindkét esetben ugyanaz (1,3%). A saját tőke és a bail-in-be bevonható kötelezettségek (MREL) minimális szintjét a nemzeti szanálási hatóságok határozzák meg az intézmény méretétől, kockázati profiljától és üzleti modelljétől függően. A Bizottság egy 2016-ban végzett felülvizsgálat alapján dönt arról, hogy az EBA elő ír-e majd egy minden bankra kötelező, harmonizált minimális MREL mértéket.

A Tanácsban elért kompromisszummal talán biztosítható lesz, hogy az egyes tagországokban többé- kevésbé azonosak legyenek a bankok forrásbevonási feltételei, s hogy a potenciális befektetők, banki hitelezők ne mozogjanak az egyes országok között pusztán azért, mert eltérő a bankoknál elhelyezett pénzeik bail-in során való kezelése. A versenysemlegességhez arra is szükség lesz, hogy az egyes tagállamok azonos - az EBA által meghatározott kritériumok alapján - éljenek a bail-in-be való bevonás alóli kivételes mentesítéssel.

A parlamenti és a tanácsi pozíciók kialakítását követően a trialógus tárgyalások júliusban kezdődtek, s a remények szerint már az ősszel eredménnyel járnak. A Parlament és a Tanács indulóálláspontja számos kérdésben eltér. Csak néhányat említve ilyen például a speciális menedzser kinevezése, a szanálási és a betétbiztosítási alapok közös kezelése és feltöltési szintje, a szanálási kollégiumokban végzett EBA mediáció kötelező érvénye, vagy a bail-in bevezetési időpontja.

II.4 Bankunió

II.4.1 Az Egységes Felügyeleti Rendszer (SSM¹¹) működési részletei

¹¹ Single Supervisory Mechanism

Az SSM-re vonatkozó háromoldalú tárgyalások (trialógus) az előzetes várakozásokkal ellentétben nem fejeződtek be májusban. Az egységes felügyeleti rendszerre vonatkozó végső döntés várhatóan szeptemberre toódik, mert Németország fenntartásokat fogalmazott meg az EKB monetáris politikai és felügyeleti hatáskörének nem teljesen megfelelő szétválasztásával kapcsolatosan.

Az Európai Központi Bankon belül létrehozzák a független Adminisztratív Felülvizsgálati Testületet. A Felügyeleti Tanácsnak figyelembe kell vennie a Felülvizsgálati Testület döntését és ellenvéleménye esetén új javaslatot kell tennie a Kormányzótanács számára.

Az intézmények engedélyezéséről a nemzeti felügyeleti hatóságok hoznak előzetes döntést, amit az EKB jóváhagyhat, vagy 10 munkanapon belül ellenvetéssel élhet.

A kevésbé jelentős bankok¹² felügyeletét az illetékes nemzeti hatóságok (NCAs¹³) látják el. Ugyanakkor ezek esetében is az EKB viseli a végső felügyeleti felelősséget, hiszen a felügyeletet bármikor visszaveheti a nemzeti hatóságtól, folyamatosan adatokat kérhet a nemzeti hatóságoktól és rendeleteket, útmutatókat vagy általános utasításokat adhat a nemzeti hatóságoknak, amelyek erre alapozva hoznak majd döntéseket. Ez a konstrukció valójában egy kétszintű felügyeletet jelent.

Az EKB-nak be kell tartania a nemzeti diszkréciókat, azaz figyelembe kell vennie a rendeletek által lehetővé tett prudenciális eltéréseket, illetve a direktívák adaptációs különbségeit. Ugyanakkor nem világos, hogy azokban az esetekben, amikor a diszkréciós jogot a nemzeti hatóságok gyakorolhatják, az EKB lesz-e a döntéshozó.

Az SSM felállításának gyakorlati előkészítéseként Mario Draghi vezetésével 8 tagállam képviselőjéből álló magas szintű felügyeleti csoportot¹⁴ alakítottak, amely előkészíti az SSM szervezeti (irányító) testületeinek a létrehozását, a legfontosabb jogi dokumentumokat (mint a keretszabályozás és a felügyeleti díjszabályozás), valamint az opt-in országokkal illetve a nem euró zóna országokkal aláírandó együttműködési nyilatkozatokat¹⁵. (Az egész unió területén alkalmazandó egységes szabályozói kézikönyv elkészítése az Európai Bankhatóság felelősségi körébe tartozik!) Ugyancsak megkezdték a nemzeti hatóságok és az EKB képviselőiből álló közös felügyeleti csoportok¹⁶ felállítását. Az SSM-re való áttérés előtt azoknál a bankoknál, amelyek az EKB közvetlen felügyelete alá tartoznak átfogó mérlegértékelést (beleértve az eszközöket, a tőkét, az adósságokat és a céltartalékokat) végeznek, hogy a felhalmozott (rejtett) veszteségek, ne az új rendszer számláját terheljék. Az EKB felügyelet bevezetésének tervezett határideje 2014. június 1.

II.4.2 Az Európai Bizottság javaslata az egységes szanálási mechanizmusra (SRM¹⁷)

¹² A 30 milliárd eurónál kisebb mérlegfőösszegű bankok, melyeknek mérlegfőösszeg/GDP aránya kisebb 20%-nál

¹³ National Competent Authority

¹⁴ High Level Group on Supervision

¹⁵ Memorandum of Understanding

¹⁶ Joint Supervisory Teams (JST)

¹⁷ Single Resolution Mechanism

A tagállamok válságkezelési szabályozását (gyakorlatát) összehangoló direktíva elfogadását követően a bankunió irányába tett valódi előrelépést az egységes szanálási rendszer (a közös szanálási hatóság és a közös szanálási alap) létrehozása jelenti majd. Erre vonatkozó javaslatát a Bizottság az eredetileg tervezetthez képest kicsit megkésve, július elején hozta nyilvánosságra.

A Bizottság javaslata értelmében:

- „Az EKB – mint felügyeleti szerv – jelzi, ha az euró övezetben vagy a bankunióban részt vevő valamely tagállamban letelepedett banknak súlyos pénzügyi nehézségei támadnak, és szanálásra van szükség.
- Az EKB, az Európai Bizottság és az illetékes (az adott bank székhelye, illetve bankfiókjai és/vagy leányvállalatai szerinti) nemzeti hatóságok képviselőiből álló Egységes Szanálási Testület előkészíti a bank szanálását. A Testület széles hatáskörökkel rendelkezik a bankszanálás mikéntjének elemzése és meghatározása tekintetében: eldönti, mely eszközöket alkalmazzák, és hogyan vonják be az Európai Szanálási Alapot. A nemzeti szanálási hatóságokat szorosan bevonják ebbe a munkába.
- A Bizottság az Egységes Szanálási Testület ajánlása vagy saját kezdeményezése alapján dönt a bank szanálás alá helyezéséről és ennek időpontjáról, továbbá meghatározza a szanálási eszközök és az Alap felhasználásának keretét. A végső döntés jogi okokból nem hárulhat a Testületre.
- A szanálási terv végrehajtásáért a nemzeti szanálási hatóságok felelősek az Egységes Szanálási Testület felügyelete alatt.
- Az Egységes Szanálási Testület felügyeli a szanálást. Nyomon követi, hogy a nemzeti szanálási hatóságok általi nemzeti szintű végrehajtást, és amennyiben valamely hatóság nem tenne eleget a határozatban foglaltaknak, közvetlenül a bajban levő bankoknak is címezhet végrehajtási utasításokat.
- Egységes Bankszanálási Alapot hoznak létre, amely az Egységes Szanálási Testület irányítása alá tartozik, és biztosítja a középtávú finanszírozási források hozzáférhetőségét a banki szerkezetátalakítások során. Az Alapot a bankszektor hozzájárulásaiból finanszírozzák, amelyek a bankok helyreállításáról és szanálásáról szóló irányelv tervezetének megfelelően az euróövezeti és a bankunióban részt vevő tagállamok nemzeti szanálási alapjai helyébe lépnek.

A Bizottság szerepe a bankszanálás kezdeményezésére és a szanálási keretre vonatkozó döntés meghozatalára korlátozódik. Ezáltal biztosított az összhang az egységes piaccal és az állami támogatásra vonatkozó uniós szabályokkal, továbbá megmarad a mechanizmus egészének függetlensége és elszámoltathatósága.”

A javaslat jogilag a Bizottsághoz telepíti a szanálási hatóság funkcióját. Ezt az előzetes elemzések nem tartották jó megoldásnak, mert a Bizottság valamennyi uniós tagállam szerve,

míg a bankunió csak a tagállamok egy részére terjed majd ki. Ugyanakkor a választott megoldás mellett szól, hogy az többségi vélemény szerint nem igényli az Alapszerződés módosítását.

Az SRM a bankunió valamennyi bankjára vonatkozik. Az egységes szanálási hatóság jogkörei és működése, a szanálási eljárás lefolytatása összhangban lesznek a BRRD-ben leírtakkal, figyelembe véve a még hátralévő egyeztetések eredményeit is. A Bizottság a bankok által finanszírozott egységes szanálási alap mögé a bankok közvetlen feltőkésítésére képessé tett Európai Stabilitási Mechanizmust állítja fiskális támaszként. Ugyanakkor a szanálási hatóság nem hozhat a tagállamok költségvetésére hatást gyakorló döntést.

Az SRM létrehozását rendelettel szabályozzák, amit a Bizottság még a 2014. tavasszal esedékes EU parlamenti választások előtt szeretne elfogadtatni a Tanáccsal és a Parlamenttel. A tervek szerint az egységes szanálási mechanizmus röviddel az egységes felügyeleti rendszer bevezetését követően, 2015. január 1-től indulna. Így, ha a bizottsági javaslatot elfogadják nem – vagy csak igen rövid ideig – lesz majd ellentmondás a bankuniós bankok központi felügyelete és nemzeti szanálása között.

Az EBF sajtóközleményben üdvözölte az Egységes Válságkezelési Rendszerre vonatkozó bejelentést. Helyes implementálás esetén az SRM a bankunióon belül közös kereteket biztosít a csődhelyzetbe került bankok szanálására, enyhíti a helyreállítási és szanálási folyamaton belüli home-host vitákat és felgyorsítja a határokon átnyúló válságrendezést. Ugyanakkor az egységes szanálási alapot az EBF nem minden tagja tartja megvalósíthatónak, legalábbis nem rövidtávon, mivel létrehozásához lényeges előfeltételeknek kell teljesülniük. Ezek közül az a legfontosabb, hogy a pénzügyi válság örökségét valamennyi résztvevő tagállamban azonosan kezeljék.

II. 5 Zöld könyv a gazdaság hosszú lejáratú finanszírozásáról

Az Európai Bizottság zöld könyvet adott ki a gazdaság hosszú lejáratú finanszírozásáról, azzal a céllal, hogy a lehető legszélesebb körben megvitassa, hogy a finanszírozási források minél szélesebb körű bevonásával hogyan lehetne biztosítani a gazdasági fellendülést, s hogyan lehet javítani és diverzifikálni a hosszú távú beruházások európai pénzügyi közvetítési rendszerét. Ennek kapcsán a Bizottság 30 konkrét kérdést is megfogalmazott, amelyekre június 25-ig várta a konzultációban résztvevők válaszait. Az anyag áttekintette a hosszú távú finanszírozásra potenciálisan alkalmas intézmények (a kereskedelmi bankok, a nemzeti és multilaterális fejlesztési bankok, valamint az intézményi befektetők) helyzetét, vizsgálva, hogy hogyan bővíthető a bevonható források köre (megtakarítás-ösztönzés, adózás, számviteli előírások, nyilvánosságra hozatal). A zöld könyv külön is kitért a KKV-k banki és nem banki finanszírozáshoz jutásának a megkönnyítésére.

Az Európai Bankföderáció a konzultáció során támogatta, hogy a banki finanszírozás mellett elősegítsék a piaci alapú finanszírozási struktúrák fejlesztését, de megjegyezte, hogy a tőkepiac nem minden esetben olyan hatékony, mint ahogy azt a zöld könyv feltételezi. Az EBF szerint számos szabályozási kezdeményezés akadályozza, hogy a bankszektor megfelelő módon részt vegyen a reálgazdaság finanszírozásában. Mivel a gazdasági okokkal indokolt és a politika által kezdeményezett szabályozás nagymértékben eltér, az EBF támogatja, hogy vita induljon erről a kérdésről. Az új szabályozási keretek néhány eleme – a nettó stabil finanszírozási ráta, vagy a pénzügyi tranzakciós adó bevezetése – közvetlen módon is rontja a bankok hosszú távú finanszírozási képességét. Az európai bankoknak teret kell kapniuk, hogy nagyobb mértékben használják a tőkepiacokat tevékenységük menedzseléséhez; megőrizvén központi szerepüket a kapcsolati alapú finanszírozásban.

II.6 ECON felmérés az európai pénzügyi szabályozás koherenciájáról (

Az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottsága májusban nyilvános konzultációt kezdett a pénzügyi szolgáltatásokat érintő EU szabályozás koherenciájának a megerősítésére. A konzultációt az indokolta, hogy a pénzügyi válság nyomán hozott szabályozási intézkedések egymástól függetlenül (silo approach) kerültek bevezetésre, ami felveti, hogy a különböző szabályok jól illeszkednek-e egymáshoz. A felmérés a lehetséges inkonzisztenciák tényszerű feltárására irányult így elsődlegesen az intézkedések közötti átfedéseket, a nagyrészt azonos szabályok részletei közti különbségeket, az ütemezési problémákat, az EU és a nemzeti szabályozás közti eltéréseket, valamint a szektorok közötti különbségeket kereste, illetve azt vizsgálta, hogy a szabályok kellőképpen figyelembe veszik-e a különféle üzleti modelleket.

Az EBF válaszában kizárólag azokra az inkonzisztenciákra és átfedésekre hívta fel a figyelmet, amelyeket nem szándékoltnak ítélt.

II.7 A hitelminősítő ügynökségeket szabályozó rendelet módosítása (CRA3)

A hitelminősítő ügynökségekre vonatkozó rendelet módosítása május végén jelent meg az unió hivatalos lapjában és június 20-án lépett hatályba. Ezt követően az ESMA¹⁸ júliusban tette közzé a módosítások implementálására vonatkozó technikai sztemderdek tervezetét, amely tartalmazza strukturált pénzügyi instrumentumokra vonatkozó nyilvánosságra hozatali követelményeket, az Európai Minősítési Platformot, valamint a hitelminősítő ügynökségek által felszámított díjak rendszeres jelentési kötelezettségére vonatkozó követelményeket.

II.8 Az Európai Rendszerkockázati Testület (ESRB¹⁹) javaslatai a makroprudenciális politika közbenső céljaira és eszközrendszerére

¹⁸ European Securities and Markets Authority

¹⁹ European Systemic Risk Board

Tekintettel arra, hogy a tagállamok mostanra létrehozták a makroprudenciális hatóságokat (vagy felállításuk folyamatban van), az ESRB áprilisban ajánlást adott ki a makroprudenciális politika közbenső céljaira és eszközrendszerére. Az ajánlás értelmében a pénzügyi stabilitás fenntartásáért felelős makroprudenciális hatóságoknak közbenső célokat kell kitűzniük, amelyek a következők lehetnek:

- a túlzott hitel- illetve tőkeáttétel növekedés mérséklése, illetve megakadályozása;
- a túlzott lejáratú eltérések (mismatch) és a piaci illikviditás mérséklése, illetve megakadályozása;
- a kitétségek közvetlen és közvetett koncentrációjának a korlátozása;
- az erkölcsi kockázat csökkentésének a szem előtt tartásával az összehangolatlan ösztönzők rendszerkockázatainak a korlátozása;
- A pénzügyi infrastruktúrák rugalmasságának a megerősítése.

A hatóságoknak ki kell választaniuk a közbenső célok elérését biztosító makroprudenciális eszközöket - ezek indikatív listája (pl. anti-ciklikus tőkepuffer, szektorális tőkekövetelmény, LTV, LTI, likviditási mutatók, margin- és diszkont követelmények, nagykockázati korlátozások, megnövelt közzétételi előírások stb.) ugyancsak része a javaslatoknak. A hatóságoknak meg kell határozni azt a stratégiát, amely révén a közbenső célok és eszközök révén elérhető a pénzügyi stabilitás. A közbenső célokat és eszközöket időszakonként értékelni kell mérlegelve azok alkalmasságát és hatékonyságát, beleértve a jogi szabályozás megfelelőségét. Végül az ESRB javasolja az Európai Bizottságnak, hogy alakítsa ki a makroprudenciális eszközök koherens rendszerét, melyet az uniós intézmények és a tagállamok az egységes piacot megőrizve alkalmazhatnak.

II.9 Felmérés a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszeréről (ESFS²⁰)

Májusban az Európai Bizottság, illetve az Európai Parlament felmérést végzett/végeztetett a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszeréről, beleértve a három felügyeleti hatóságot és az Európai Rendszerkockázati Testületet. A felmérés egyebek között kitért a hatóságok feladatkörére/mandátumára, erőforrásaira, függetlenségére és elszámoltathatóságára, az együttműködésre, a kommunikációra, a fogyasztóvédelemre, az EU felügyeleti kereteinek a továbbfejlesztésére, valamint makroszintű kérdésekre. A felmérés az ESFS hatékonyságát és teljesítményét is vizsgálta és javaslatokat várt a meglévő szerkezet javítására.

II.10 EKB jelentés a bankkártya csalásokról

Az Európai Központi Bank második alkalommal adta ki a bankkártya csalásokról készült átfogó, európai szintű jelentését.

²⁰ European System of Financial Supervision

A vizsgálati anyag a SEPA tagországokra vonatkozik, mely szerint a régió bankjai által kibocsátott kártyákkal a 2011-es évben összesen 1.16 milliárd EUR kárt okoztak világszerte, mely 2007 óta a legalacsonyabb összesített kárérték. (7,6 %-kal kisebb, mint 2007-ben.) A jelentésből egyértelműen megállapítható, hogy 2007 óta a bankkártyás csalások száma és volumene egyaránt csökkenő tendenciát mutat. A csökkenés meghatározó oka a chipkártyák széleskörű elterjedése.

Az is nyilvánvaló tendencia, hogy a csalási esetek közül a legnagyobb szeletet a CNP (Card Not Present – ez tulajdonképpen az internetes tranzakciókat jelenti) tranzakciók teszik ki – mintegy 56 %-os arányban. Ez az arány 2011-ben bontásban 68 % volt a hitelkártyákra vonatkozóan, míg betéti kártyák esetén 48 % volt. Az ATM-es visszaélések aránya a betéti kártyák vonatkozásában 34% volt az összes visszaélések számához viszonyítva, ez a hitelkártyákra vetítve 7% (a jóval alacsonyabb szám oka, hogy a hitelkártyák esetén nem tipikus az ATM használat). Megjegyzendő, hogy egyes EU tagországok esetében jelentős eltérés tapasztalható ezektől az arányoktól.

Az internetes visszaélések növekvő veszélyét jelzi, hogy mind elkövetési értékben, mind esetszámban évről évre folyamatos növekedés tapasztalható.

Az internetes csalások aránya a 2007-es 47%-ról 2011-re 56%-ra nőtt, a visszaélések száma szerinti megoszlásban ez a növekedés 45 %-ról 60% 2011-re. Tekintettel arra, hogy az internetes visszaélések vonatkozásában ez az eltolódási tendencia folyamatos, ezek az arányok 2013-ban jóval 60% felett lehetnek már.

Fenti tendenciák miatt a Lakossági Fizetések Európai Biztonsági Fóruma javaslatot tett, hogy az Interneten keresztül bankkártyás fizetések 2015 februárjától szigorú ügyfél-azonosítással történjenek meg. Magyarországon is több bank vezette már be gyakorlatába a „3D biztonsági módszert”, azaz az online tranzakciók sms kóddal történő megerősítését.

Magyarországi javaslat, hogy az évről évre növekvő és egyre nagyobb problémát jelentő internetes visszaélések vonatkozásában mind banki, mind hatósági, rendőrségi oldalról szükséges az ezek elleni közös fellépés megerősítése, folyamatos összehangolása. Ennek érdekében szakmai egyeztetések kezdődnek az említett felek között.

III. Európai Bankhatóság (EBA²¹)

Az EBA működésének a második évről szóló *éves jelentésben* az elnök a hatóság prioritásai között az európai bankok tőkehelyzetének a megerősítését, az egységes banki szabálykönyv megvalósítását, valamint az egységes felügyeleti rendszer kialakítását említette. A 2013-as évben az EBA a szabályozás területén kiemelten kezeli az egységes szabálykönyv részleteinek (a Bizottság elfogadási hatáskörébe tartozó szabályozói és végrehajtási szttenderdek, valamint EBA útmutatók) a kidolgozását, az új válságkezelési rendszerre való felkészülést, valamint a szabályozás gazdaságra és növekedésre gyakorolt hatásának a vizsgálatát. Az SSM-hez kapcsolódó fontos feladat az egységes felügyeleti kézikönyv

²¹ European Banking Authority

elkészítése és a felügyeleti kollégiumokban való részvétel, különösképp az olyan csoportoknál, melyek SSM és nem SSM tagországokban egyaránt működnek.

III.1 Az Európai Felügyeleti Hatóságok (ESAs) Közös Bizottságának a felhívása a pénzügyi szektor kockázatainak (cross-sectoral risks) a kezelésére

Az Európai Felügyeleti Hatóságok Közös Bizottsága áprilisban közzétette első jelentését az európai pénzügyi szektor kockázatairól. A Bizottság az alábbi kockázatokat emelte ki:

- gyenge makrogazdasági kilátások, s ennek következményeként a pénzügyi intézmények eszközminőségének és jövedelmezőségének a csökkenése;
- alacsony kamat környezet;
- az egységes piac további töredezésének a kockázata;
- a biztosítékok szerepének a növekedése;
- a pénzügyi intézmények mérlegbeszámolóit, illetve kockázati jelentéseit érintő bizalom hiánya;
- és a pénzügyi benchmark-ok megbízhatóságába vetett hit elvesztése.

A Közös Bizottság szerint csak az EU döntés hozók és a tagállamok összehangolt cselekvése eredményezheti a válság alatt elveszett bizalom helyreállítását. Arra ösztönzik a politikusokat, hogy mozdítsák előre a bankunió megteremtését, beleértve az egységes felügyeleti rendszert, és a válságrendezést. A Felügyeleti Hatóságok a maguk részéről elkötelezettek a felügyeleti konvergencia erősítésére egyebek között a felügyeleti kollégiumok erősítése, illetve az egységes európai szabálykönyv és a felügyeleti kézikönyvek kidolgozása révén.

III.2 Az EU szintű stressz teszt időzítéséhez igazodó javaslat a felügyeleteknek az eszközminőség áttekintésére

A stressz teszt helyett az EBA 2013. második felére eszközminőség felülvizsgálatot javasol a nemzeti hatóságoknak, így a következő stressz tesztet 2013-ról 2014-re, az eszközminőség felülvizsgálatot követő időpontra halasztotta. Az EBA biztosítani fogja, hogy a felülvizsgálat során a tagállamok azonos megközelítést alkalmazzanak, és a jó gyakorlatokról, valamint az eredmények konzisztens kommunikációjáról is gondoskodik. Eközben az SSM az Európai Központi Bank égisze alatt, az EKB közvetlen felügyelete alá tartozó bankoknál átfogó mérlegértékelést végez (beleértve az eszközöket, a tőkét, az adósságokat és a céltartalékokat). A módszertant és az ütemezést egyeztetik az EBA eszközminőség felülvizsgálatával. Előre tekintve ezek a felülvizsgálatok a jövőbeni stressz tesztek referencia pontjaként szolgálnak. (Az EBF stressz teszt munkacsoportjának a javaslatait az EBA figyelembe vette és át fogja adni a nemzeti hatóságok stressz tesztekért felelős munkatársainak.)

III.3 Majdnem végleges szabályozói technikai sztenderd (RTS²²) a saját tőkéhez

Az EBA a CRR/CRD4 elfogadását követően június elején nyilvánosságra hozta a saját tőkére vonatkozó - majdnem végleges - szabályozói technikai sztenderdjét. A Bizottság által még el nem fogadott sztenderd közzétételére rendhagyó módon, a bankok felkészülésének megkönnyítése érdekében került sor. A szabályok a közönséges részvénytőkére (CET1), a kiegészítő elsődleges tőkére, a közönséges részvénytőkéből levonandó tételekre, az átmeneti intézkedésekre, a korábbi kibocsátások kezelésére (grandfathering) adnak útmutatást. (A leírási szabályok között szerepel, hogy a javadalmazási kupon kifizetéseket fel kell függeszteni a leírási időszakban.)

III.4 A felelős jelzáloghitelezés és a fizetési nehézségekkel küzdő adósok kezelésének a jó gyakorlata

Júniusban az EBA két állásfoglalást (opinion) tett közzé a felelős jelzáloghitelezés jó gyakorlatáról, illetve a fizetési nehézségekkel küzdő adósok kezeléséről. Mindkét vélemény címzettjei az illetékes felügyeleti hatóságok. A cél az egységes gyakorlat kialakítása, a fogyasztóvédelmi szempontok érvényesítése, s végső soron a pénzügyi rendszer stabilitásának, integritásának és hatékonyságának a növelése. A felelős jelzáloghitelezés jó gyakorlatáról szóló dokumentum az alábbi területeket vizsgálja:

- A jelzáloghitel igénylő által adott információk ellenőrzése,
- Ésszerű (méltányos) adósságszolgálati teher,
- Megfelelő loan to value értékek, valamint
- A hitelnújtási és felügyeleti folyamatok.

A fizetési nehézségekkel küzdő adósok kezelésének jó gyakorlatát bemutató dokumentum az alábbiakat taglalja:

- Általános alapelvek,
- A kezelésre vonatkozó politikák és eljárások,
- Az adósnak nyújtott információk és segítség, valamint
- Az adósságkönnyítési eljárás.

A fenti két EBA állásfoglalás az elfogadás alatt álló Jelzáloghitel direktívát kiegészítve elősegíti annak a hatékony alkalmazását. Elkészítésekor az EBA figyelembe vette a nemzeti felügyeletknél a kérdéskörben végzett felmérés eredményeit, valamint a Pénzügyi Stabilitási Tanács által lefektetett alapelveket.

III.5 Az EBA és az ESMA közös benchmark-készítési alapelvei

²² Regulatory Technical Standard)

Az EBA és az ESMA júniusban publikálta a benchmark-készítésre vonatkozó alapelvek végső változatát, amelynek elkészítésekor az IOSCO által kidolgozott globális alapelvekre támaszkodott. Az alapelvek a konzultációs változathoz képest a benchmark folyamatosságára és a likviditásra vonatkozó követelményekkel egészültek ki. Az alapelvek a benchmark készítés általános keretein túl külön-külön fogalmazzák meg a benchmarkok adminisztrátorait, információ szolgáltatóit, kiszámítóit, közzétevőit és felhasználóit érintő elvárásokat. A benchmark készítés alapelveit a felügyeleti hatóságok a tapasztalatok figyelembe vételével 18 hónap múlva vizsgálják fölül.

III.6 AZ EBA második negyedében megkezdett, a prudenciális szabályozást érintő konzultációi

- Konzultáció az egy ügyféllel, vagy ügyfélcsoporttal kapcsolatos kitettségek meghatározására vonatkozó szabályozói technikai sztenderdekről (CP/2013/07)
- Konzultáció a helyreállítási tervek értékelésére vonatkozó szabályozói technikai sztenderdekről (CP/2013/08)
- Konzultáció a helyreállítási tervekben használatos forgatókönyvekre (szcenáriókra) vonatkozó szabályozói technikai sztenderdekről (CP/2013/09)
- Konzultáció az intézmény specifikus prudenciális követelményekre vonatkozó szabályozói technikai sztenderdekről (CP/2013/10)
- Konzultáció a kockázat vállalók javadalmazási célból való definiálására vonatkozó szabályozói technikai sztenderdekről (CP/2013/11)
- Konzultáció az engedélyezésre vonatkozó szabályozói és végrehajtási technikai sztenderdekről (ITS²³) (CP/2013/12 és 13)
- Konzultáció az értékpapírosított eszközök visszatartási előírásaira vonatkozó szabályozói és végrehajtási technikai sztenderdekről (CP/2013/14)
- Konzultáció a piac meghatározására vonatkozó szabályozói technikai sztenderdekről (CP/2013/15)
- Konzultáció az opciók nem-delta kockázatáról (CP/2013/16)
- Konzultáció a saját tőkére vonatkozó szabályozói technikai sztenderdekről – III. rész (CP/2013/17)
- Konzultáció a likviditási mérőszámok követésére vonatkozó végrehajtási technikai sztenderdekről (CP/2013/18)
- Konzultáció a biztosítékokhoz igazodó pótlólagos likviditás kiáramlásra vonatkozó szabályozói technikai sztenderdekről (CP/2013/19)
- Konzultáció a devizahitelezés tőkekövetelményére vonatkozó útmutatóról (CP/2013/20)

²³ Implementing Technical Standard

IV. Európai Bankföderáció - Nemzetközi Bankföderáció (IBFed²⁴)

Az Európai Bankföderáció Bankfelügyeleti Bizottságának a negyedéves tevékenységéből a főbb szabályozási témakörökben (BRRD, bankunió, szerkezeti reform) kifejtett lobbizáson, valamint az EBA konzultációkban való részvételen túl az alábbiakat említése indokolt:

IV.1 Jelentési kötelezettségek

Levél az EBA-nak a jelentési kötelezettségek ütemezéséről

Az EBF meglepéssel vette tudomásul, hogy az Európai Bankhatóság - teljesítve a Föderáció januári kérését - márciusban közzétette a jelentési kötelezettségek (COREP és FINREP) felülvizsgált változatát. A FINREP táblacsomagba visszakerült az eszközök és a mérlegen kívüli tételek földrajzi hely (belföldi, nem belföldi, illetve az ügyfél származási helye) szerinti lebontása, ami a 2012. augusztusi változatban nem szerepelt. A források földrajzi megoszlását ugyancsak jelenteni kell. Mindezt a bankok az eddigi felkészülés során nem vették figyelembe, így számukra a szóban forgó FINREP táblák 2014 első negyedétől való jelentése meglehetősen komoly nehézséggel járna, a 2015. január 1-i jelentési dátum megfelelőbb jelentési időpont lenne, bár számos bank esetében ennek a teljesítése is kihívást jelent. A levél azt is megemlíti, hogy az eszközök ügyfél származási helye szerinti lebontása a késedelmes és nem fizető kitétségekre vonatkozó jelentések (CP 2013/06) esetében is gondot okoz.

Technikai megjegyzések a COREP és a FINREP táblákhoz

Az EBA jelentési csomagjai a hosszú előkészítés ellenére nem bizonyultak megfelelőnek; számos inkonzisztenciát, technikai hibát, zavaró tévedést, pontatlanságot, illetve rossz hivatkozást tartalmaznak

Újabb levél az EBA-nak a jelentési kötelezettségekre vonatkozó ITS-ről

A CRR/CRD4 kihirdetését követően az EBF újabb levelet írt az EBA-nak a jelentési kötelezettségekre vonatkozó ITS-sel kapcsolatos problémákról:

1. Földrajzi lebontás

A különböző FINREP táblák az eszközök, a források és a mérlegen kívüli tételek országonkénti lebontását kérik, miközben az ügyfelek ilyen jellemzőit általában a kockázat kezelési rendszerek, nem pedig a könyvelési rendszerek tartják nyilván. Az EBA-nak ezt figyelembe kell vennie a jelentési kötelezettség bevezetési időpontjának a meghatározásakor.

²⁴ International Banking Federation

A földrajzi lebontást a COREP, a FINREP és a BIS statisztikák egyaránt előírják, mindegyik eltérő módon.

2. Néhány esetben a lebontást instrumentumként és a partner ágazati besorolása szerint kérik, miközben a bankok nem így kezelik.
3. A FINREP csomagba bekerült néhány tábla hozzáadott értéke kétségesnek látszik.
4. Az iparág még nem kapott megfelelő tájékoztatást az alkalmazható IT megoldásokról.
5. Mivel az új jelentési keretek olyan adatok gyűjtését is megkövetelik, amelyek jelenleg nincsenek benne a rendszerekben, kulcsfontosságú, hogy az öröklött/meglévő tranzakciók kihagyásának a megengedése.

Az EBA válaszában közölte, hogy még lesznek módosítások a táblázatokban és az egyes táblák jelentési gyakoriságát is átgondolják. A végső végrehajtási technikai sztenderd tartalmazni fogja az egyes táblák magyarázatát, alkalmazásuk indoklását. Az ITS átmeneti intézkedéseket is tartalmaz, enyhítve a bankok jelentési terheit.

A FINREP-et kiegészítő jelentések

A FINREP-et kiegészítő, **az átstrukturált és nem fizető kitétségekre vonatkozó jelentési kötelezettségek** kapcsán az EBF hangsúlyozta a nemzetközileg egységes kezelés fontosságát, illetve a szakértői konzultációk szükségességét. A szóban forgó kitétségek végleges definíciójának teljességgel összhangban állnia az IFRS-sel. A jelentések bevezetéséhez legalább 18 hónapos felkészülési időre lesz szükség.

A **bizonyos jogokkal megterhelt** (nem tehermentes eszközökre)²⁵ vonatkozó jelentési ITS-t érintően az EBF üdvözölte a közös európai keretek kialakítását. A javasolt jelentésekkel kapcsolatban megfogalmazott EBA célkitűzések bizonyos átfedéseket mutatnak a likviditási jelentésekkel. A táblázatok túlságosan komplexek és részletesek, ezért egyszerűsítést igényelnek. A jelentések alkalmazási körét – egyedi és csoport szint – célszerű lenne összhangba hozni a likviditási jelentésekével. A hatályba lépés legkorábbi időpontja 2015. január 1 lehet

IV.2 Találkozás az Európai Központi Bank képviselőivel

A találkozón az EKB képviselői ismertették, hogy 2015 januárjától milyen adatokat kell jelenteni a nemzeti bankokon keresztül az EKB-nek. Tekintettel a Bázeli III csomag bevezetése miatti nagymértékű adatszolgáltatási igényre az EBF adatszolgáltatási munkacsoportjának a vezetője a bevezetés elhalasztását javasolta, de erre az EKB nem lát lehetőséget, hiszen csak a feladatának ellátásához feltétlenül szükséges adatokat kéri. Az ESRB a felügyeleti jelentések és a harmadik pilléres nyilvánosságra hozatali kötelezettségek

²⁵ encumbered asset, asset encumbrance

közötti szinergiák kihasználására tett javaslatára reflektálva az EBF kifejtette, hogy a bankok azért óvakodnak a kockázatokra vonatkozó jelentések sztenderdizálásától, mert félnek attól, hogy a befektetők nem próbálnák megérteni a felügyeleti adatok tényleges tartalmát, hanem csak azt néznék, hogy a kockázati adatok hogyan befolyásolják a mérleget.

IV.3 Levél az országonkénti nyilvánosságra hozatalról (CRR/CRD4)

A CRD4 86(a) cikkelye értelmében a bankcsoportoknak évente országonként nyilvánosságra kell hozniuk fontos adataikat (a név, a tevékenység természete és földrajzi megoszlása; forgalom; alkalmazottak száma; adózás előtti eredmény vagy veszteség; adó; a kapott állami támogatás. Problémát jelent, hogy a bankokra vonatkozó számviteli direktívában nem szerepel a forgalom (turnover) fogalma, ezért az EBF levelet írt a CRR/CRD4 parlamenti jelentéstevőjének a fogalom helyettesítése érdekében. Az EBF javaslata szerint alternatív adatok lehetnének a kapott kamatok; a pénzügyi műveletek nettó eredménye vagy vesztesége; illetve a nettó kamatbevétel, a nettó díjbevétel, a nettó kereskedési bevétel és az egyéb bevételek összege. Az EBF azt is indítványozta, hogy csak a konszolidált jelentésekben szereplő egységek adatait kelljen nyilvánosságra hozni, illetve, hogy a közzétételi követelmények előírása során minden esetben érvényesítsék a lényegesség (materiality) elvét. Megfontolandó, hogy az EBA adjon ki útmutatót a közzététel részleteire vonatkozóan.

IV.4 EBF válasz a hitel-, a piaci és a működési kockázatok mérésére szolgáló belső modellek kiterjesztésének illetve módosításának a lényegességének az értékelésére vonatkozó konzultációban

Az intézményeknek felügyeleti engedélyt kell kérniük, ha a különböző kockázatok mérésére szolgáló modelleket jelentős mértékben változtatni kívánják, vagy ki akarják terjeszteni azok alkalmazását. A konzultációban az EBF válasza arra irányult, hogy az ésszerűségnek megfelelően szűkítse az előzetes felügyeleti jóváhagyást igénylő változtatások körét, egyszerűsítse az engedélyezési eljárást, illetve (1 hónapos) határidőt szabjon a felügyeleti válaszadásnak. A minőségi értékelésnek továbbra is prioritást kell élveznie a mennyiségi ismérvekkel szemben. A lényegességi küszöbértéket a kockázattal súlyozott eszközök egészéhez, nem pedig a kockázati kategóriákhoz (hitel, piaci és működési) kell hozzárendelni.

IV.5 Vélemények a BCBS nagykockázatok méréséről és kezelését szabályozó dokumentumához

Az ***IBFed az IIF-fel közös válaszában*** kifejtette az iparág azon fenntartását, hogy a Bizottság által javasolt közelítésmód nem konzisztens a kockázatkezelési gyakorlatokkal, illetve nem fedi le azt a legrosszabb forgatókönyvet, amelyet a javasolt nagykockázati rezsím kezelni kíván. A legfontosabb fenntartások a következőkkel szemben voltak:

- A kitettségek számítására a nem modell alapú sztenderd módszer előírása,

- A hitelkockázat mérséklésre a kockázat átváltási módszer alkalmazása,
- Kapcsolt ügyfelek esetében „a kölcsönös gazdasági függőség” kritérium használata,
- A portfólió átvizsgálás (look-through approach) használata az alapokra és az értékpapírosított kitettségekre.

A javasolt kezelésmódok felülbecslik az egy nagy ügyfél(csoport) nemteljesítéséből származó potenciális veszteségeket.

Az **EBF azt javasolta**, hogy a nagykockázati rezsimben ugyanazt a módszert kelljen alkalmazni a kitettség meghatározására, mint az első pillér egyéb elemeinél, beleértve a mérlegen kívüli tételek számbavételét is. A Bizottság által javasolt egyszerű módszer alkalmazása a kitettség meghatározására nem indokolt és oda vezet, hogy más lesz a kitettség a tőkekövetelmény, illetve a nagykockázat számításakor. A bankcsoporton belül biztosítani kell a tőke és a likviditás szabad áramlását, mert minden korlátozás káros hatással járna a csoport tőke- illetve likviditás kezelésére.